

3. Láthatár

Apáczai-, Mákvirág, Bolyai Farkas- és Kós Károly-díjjal jutalmazott az RMPSZ

4. Tanterem

Ifjú tehetségeket gondoznak a marosvásárhelyi Talentum Alapítványnál – Antal Erika írása

10. Lélekjelenlét

„Szótár” a gyerekekhez, aki nem beszél(het) – Kerekes Edit írása

12. Fotóriport

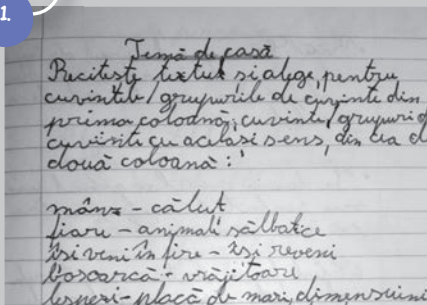
Háromnapos küzdelem az érmekért – a Sportolimpia teleobjektíven keresztül – Manases Sándor képriportja

18. Tanárszemmel

Etikai kódex és a tanári méltóság megkérdőjelezése – Szatmári Bence írása

23. Hivatalos

1.

Láthatár

Még nem rendeződött a románórák kérdése – Pap Melinda írása

6.

Portré

„A tanítónők szívügyüknek tekintik, hogy a gyermekek jól megtanuljanak románul” – Szucher Ervin írása

8.

Tanterem

A zene a belső hang, amit érdemes követni – Baricz Tamás Imola írása

16.

Iskola és kultúra

Őrzeni kincses temetőket – diákmunka a Házsongárdban – Kiss Judit írása

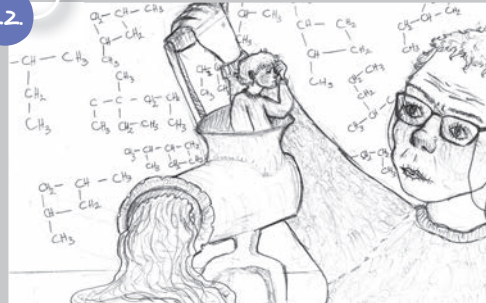
20.

Tanterem

Megszerettetni a kisgyerekek a színházat – Antal Erika interjúja Székely Katalinnal, a vásárhelyi bábszínház művészeti tanácsadójával

22.

Magánterület

Már nem emlékszünk – Varga László Edgár írása

14. Több mint ötszáz bajnok a sportolimpián

2018
10.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2018. OKTÓBER • 10. szám

• FOTÓ: MANASES SÁNDOR

ISSN 2065-9725

bölcs diákok

9. ORSZÁGOS SZINTŰ VETÉLKEDŐ

NEVEZÉSI
HATÁRIDŐ
NOVEMBER 2.

A NEVEZÉS DÍJTALAN!

3-4 fős, IX-XIII. osztályos diákokból
álló csapatok jelentkezését várjuk

www.bod.comunitas.ro

A legjobb csapatok nyári
élménytáborozást nyernek!

Szervezők:

Médiapartnerek:

NYUGATI JELEN

Háromszék

Szabadság

LIBERTAS

MASZOL

transindex

Szekelyhírnék

Kedves Olvasóink!

A 2018–2019-es tanévben is számítunk megtisztelő figyelmükre. Reméljük, továbbra is megosztják lapunk hasábjain az oktatás problémáival, különféle szegmenseivel kapcsolatos meglátásaikat. Kérjük, számoljanak be a *Magyar Közoktatásban* arról is, ha sikertörténet születik iskolájukban, ha úgy látják, hogy diákjaikkal, tanítási módszereikkel kapcsolatban követendő példáról lehet beszélni.

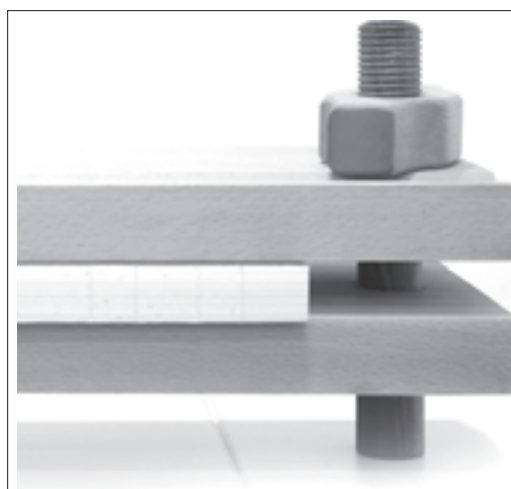
A Communitas Alapítvány által kiadott, immár kilenc éve megjelenő *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, szeretnénk, ha a pedagógusok továbbra is rendszeresen közölnének lapunkban.

Néhány ötletet nyújtunk arra vonatkozóan, hogy milyen témákról várjuk véleményüket, de természetesen ezen kívül az oktatás más vonatkozásait is meg lehet közelíteni:

- A katedra két oldala – avagy milyen volt diákként és milyen tanárként nap mint nap iskolába járni
- Amire büszke vagyok – iskolám/pályám/diákjaim sikertörténete
- Hogyan segíthetünk megőrizni a gyermeki kíváncsiságot a mai oktatási rendszerben?
- Mobiltelefon, okoseszközök az oktatásban – kreativitásfejlesztés vagy elgépiesedés?

Kitartást, jó munkát kívánunk! Várjuk véleményanyagaikat az mko@communitas.ro emailcímre!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

*erdélyi magyar
könyvek egy térben*

I D E A
K Ö N Y V T É R

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

[www.facebook.com/magyarkozoktatas](https://facebook.com/magyarkozoktatas)

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András

Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér

Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-264-44-14-01

e-mail: mko@communitas.ro

Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Javaslatcsomaggal segítenék elő a román idegen nyelvként való tanítását

Még nem rendeződött a románórák kérdése

Miközben az RMDSZ javaslatcsomaggal próbálja elejét venni az oktatási minisztérium esetleges újabb túlkapásának a román nyelv kisebbségi osztályokban való oktatását illetően, a magyar tanítók javadalmazása nem rendeződött az ominózus miniszteri ukáz után.

A román nyelv kisebbségi osztályokban való oktatásának megkönnyítését szorgalmazó javaslatcsomagot dolgozott ki az RMDSZ, ezt a Szövetségi Képviselők Tanácsának (SZKT) október közepén tartott ülését megelőző pedagógusfórumon mutatták be Csíkszeredában. A javaslatcsomag többnyire ugyanazokat az elveket hangsúlyozza, melyeket az oktatási törvény is tartalmaz, és melyeket a szaktárcának már rég gyakorlatba kellett volna ültetnie.

A javaslatcsomag szükségességét azal indokolják a szövetség képviselői, hogy fel szeretnék gyorsítani az elkezdett folyamatot, és ki akarják terjeszteni az oktatási hálózat valamennyi szintjére a román nyelv speciális tanítását. „Az RMDSZ azt akarja, hogy a román nyelvet ezután se anyanyelvként oktassák a magyar diákoknak” – szögezi le a dokumentum, mely arra is kitér, hogy az állam nyelvét nemcsak idegen nyelvként, hanem új módszer szerint és új tankönyvekből kell tanítani a kisebbségi diákok számára. Mint ismeretes, a román nyelv speciális tanterv szerint való oktatása az ideai tanévben a hatodik osztályban vette kezdetét, jövőre a hetedikese, 2020-ban pedig a nyolcadikosok ismerkedhetnek meg az új módszerrel.

Nem elég az irodalomelemzés!

Az RMDSZ szerint azonban más évfolyamokon is fontos, hogy a román nyelv oktatásának tanterve ne kizárólag irodalomelemzésre épüljön. A jelenleginél nagyobb hangsúlyt kell fektetni a kommunikációs készségek fejlesztésére és a szövegértésre, szorgalmazza a szövetség. Úgy vélik, hogy a tantervek fejlesztése mellett a tankönyveket is igazítani kell a kor kihívásaihoz, hogy minél inkább elősegítsék a gyerekek éles helyzetekben való boldogulását.

A tanterv és a tankönyv azonban önmagában még mindig nem elég, fontos,

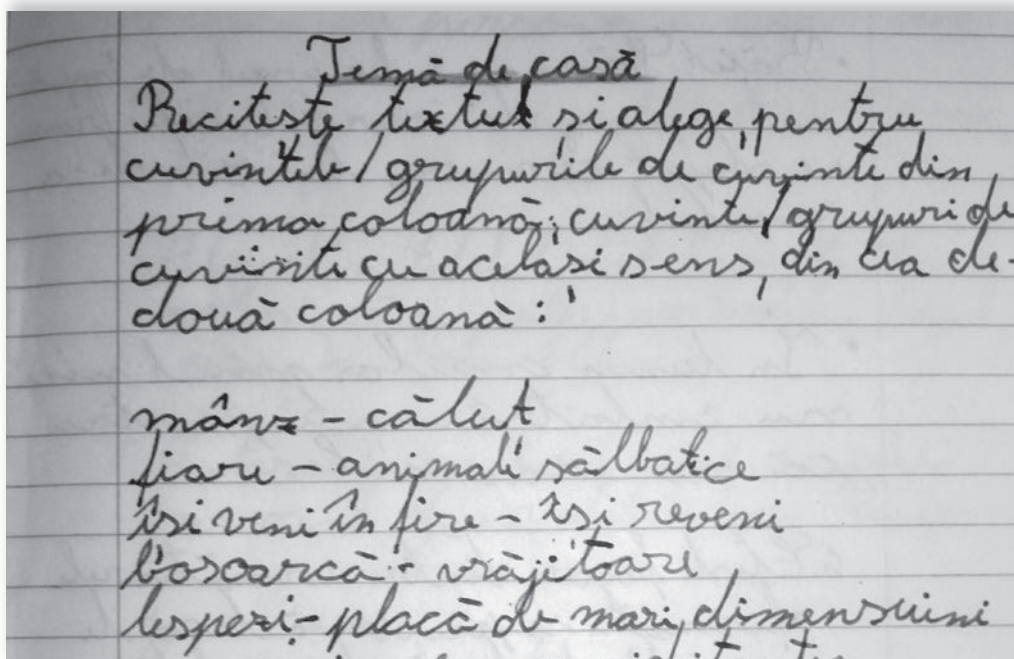

Foto: FULOP ZOLTÁN

- **Nehéz és sok.** Diákok és szülők is várják a gyermekbarátabb románterveket

hogy a számonkérés is ezeknek megfelelően történjék. Ezért azt is kéri, hogy a magyar diákok 8. és 12. osztályt követő felméréseit – a képességvizsgát és az érettségit – az új módszertan alapján szervezzék meg. Mint emlékeztetnek, az RMDSZ módosítását a parlament kétszer is elfogadta, de az államfő tárgyalásra visszaküldte a parlamentnek, így még nem hirdették ki azt.

A diákok megfelelő oktatása mellett a pedagógusok fejlesztésére is gondoltak, képzésekkel segítenék munkájukat. „A szövetség azt szeretné, hogy a tantervek és a tankönyvek mellett a pedagógusok is a kommunikációra fektessenek a hangsúlyt a román nyelv oktatásában. Ennek nagyon fontos eszköze a kisebbségi pedagógusképző központ, amelyet létre akarunk hozni” – mutat rá. Azt is szorgalmazzák, hogy az

egyetemek pedagógiai moduljaiban a romántanárokat arra is készítsék fel, hogy hogyan kell a román nyelvet kisebbségi osztályokban tanítani. Ezzel párhuzamosan ezek javadalmazásán is változtatni kell, újra kell gondolni a kisebbségi tagozaton tanító román pedagógusok érdemfizetéséhez szükséges pontozási rendszert, szögezik le. A román nyelv oktatásának hatékonyabbá tétele érdekében megfelelő segédanyagokra is szükség van, össze kell állítani és finanszírozni kell ezek portfólióját, zárja a tennivalók sorát az RMDSZ.

Megvan a keret, csak meg kell tölteni

A szövetség arra is felhívja a figyelmet, hogy valójában nem vadonatúj elképzelésekről van szó, hiszen a 2011-ben életbe léptetett tanügyi törvény már

jelentős oktatási reformot hozott, ami-
ben az RMDSZ-nek kulcsszerepe volt.
„A magyar közösség szempontjából
ez az eddigi legjobb tanügyi törvény,
amely lehetővé tette a román történe-
lem és földrajz magyar nyelvű tanítá-
sát, garanciákat biztosít a magyar isko-
lák önállóságának megtartásához a de-

„A magyar kisdiákokat hátrányosan érintő előírást hatálytalanító új sürgősségi rendelet kimondja: azonnali hatállyal felbontják azoknak a román szaktanároknak a szerződését, akik a tanítók helyett oktatták a román nyelvet a magyar elemi osztályokban.”

mográfiai fogyás körülményei között is, a kiemelt finanszírozáshoz, az egyetemi egységek önállóságához” – hangsúlyozzák. Azonban sajnálattal állapítják meg, hogy miközben a törvény megalakításakor a szövetség az oktatási rendszer tartalmi reformjára, a tananyag korszerűsítésére is törekedett, ez csak részben valósult meg. Ennek oka, hogy a törvény alkalmazásán dolgozó különböző szakbizottságok kevés változást hoztak a kerettantervben vagy az egyes tantárgyak tanrendjében. Ráadásul, teszlik hozzá, az oktatási minisztérium is csak fokozatosan kívánta bevezetni az új tanítási módot, azon tanulókkal kezdve, akik a törvény megszületése után kerültek iskolába. Így jelenleg a román nyelvet elsőtől hatodik osztályig tanítják új tankönyvből, új módszerek szerint, és még évekig kell várni, hogy a reformfolyamat valamennyi évfolyamhoz elérjen.

Visszakozás helyett távozott a miniszter

A román nyelv oktatására vonatkozó javaslatcsomag kidolgozása azután vált időszerűvé, hogy Valentin Popa azóta lemondott oktatási miniszter nem sokkal a tanévkezdés előtt elrendelte, hogy a kisebbségi elemi oktatásban a tanítók helyett román szaktanárok tartsák a románórákat. A tárcavezető azzal indokolta a drasztikus változtatást, hogy számos panasz érkezett hozzá, misze-

rint a kisebbségi diákok nem ismerik eléggé az állam nyelvét.

A pedagógusok és szülők körében egyaránt nagy felháborodást kiváltó miniszteri ukáz nem volt hosszú életű – számos helyen nem is sikerült gyakorlatba ültetni –, az RMDSZ javaslatára Liviu Dragnea, a Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöke ennek visszavonását kérte párttársától, aki megtagadta ezt, inkább lemondott tisztségéről. Valentin Popa szeptember 27-én jelentette be, hogy távozik a tárca éléről, ezt követően újabb sürgősségi kormányrendelettel hatálytalanították a számos helyen tiltakozásokat kiváltó előírást. Liviu Dragnea ezt azzal indokolta, hogy a módosítással nemcsak a magyar, hanem valamennyi romániai kisebbség elégedetlen volt.

A magyar kisdiákokat hátrányosan érintő előírást hatálytalanító új sürgősségi rendelet kimondja: azonnali hatállyal felbontják azoknak a román szaktanároknak a szerződését, akik a tanítók helyett oktatták a román nyelvet a magyar elemi osztályokban. A jogszabály indoklásában a kormány elismeri, hogy a kisebbségi tanítókat és tanulókat diszkriminálta a visszavont rendelkezés. A sürgősséget azzal indokolták, hogy a korábbi rendelkezés sérti az érintett pedagógusok (azaz a kisebbségi tanítók) méltóságát, ami negatívan hat az oktatási folyamatra.

A sürgősségi rendelet lezögezi: „a nemzeti kisebbségekhez tartozó diákok elemi osztályaiban tanító tanárok oktatják a román kommunikáció, valamint román nyelv és irodalom tantárgyat az elemi osztályokban”. Arra is kitér, hogy hatálybalépésének időpontjától hatályukat veszít mindazok az egyéni munkaszerződések, illetve ezek kiegészítései, amelyeket az előző rendelet következtében kötöttek. Tehát elveszítik állásukat a magyar tanítók helyettesítésére kinevezett, románok oktató szaktanárok.

Megtarthatják az órákat, de pénzt nem kapnak érte

Valentin Popa távozásával nem állt vis-sza teljesen a rend, a magyar tanítók október elsejétől kezdődően megtarthatják ugyan a románórákat, de pénzt már nem kapnak ezért. A minisztérium ugyanis egy korábbi, július 27-én elfogadott 4165-ös rendelete szerint októberre már nem utalják ki a kisebbségi nyelveken oktató tanítóknak a ro-

mánórák megtartásáért járó juttatást. A szaktárca korábban ugyanis túlóráként könyvelte el és fizette ki a kisebbségi iskolákban megtartott románórákat, melyek többletterhet rónak a tanítókra. Ezek ugyanis az anyanyelvi írás, olvasás, kommunikáció és irodalom-órák mellett tanítják a román nyelvet, pluszfeladatot vállalva ezzel a román nyelvet anyanyelvként oktató román kollégáikhoz képest.

Asztalos Csaba, az Országos Diszkriminációellenes Tanács (CNCD) elnöke a Maszol portálnak úgy nyilatkozott, hogy a testület hivatalból kivizsgálja a diszkriminációgyanus rendeletet, ez

„Csak fokozatosan kívánták bevezetni az új tanítási módot, azon tanulókkal kezdve, akik a törvény megszületése után kerültek iskolába. Így jelenleg a román nyelvet elsőtől hatodik osztályig tanítják új tankönyvből, új módszerek szerint.”

ugyanis sérti az „azonos munkáért azonos bér” elvét. Szabó Ödön parlamenti képviselő, az RMDSZ oktatási szakpolitikusa szerint a módosításra azért csak most derült fény, mert a magyar tanítóknak a vakáció idejére, és szeptemberre sem jártak a pluszösszegek. Azt ígérte, a szövetség egyeztet a minisztériummal a jogsértő rendelet visszavonásáról, de szerinte gondot jelenthet, hogy a tárcát egyelőre ügyvivő miniszter vezeti.

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) országos elnöksége pénteki állásfoglalásában „centenáriumi ajándéknak” nevezte a magyar tanítók hátrányos megkülönböztetését, és felszólította a döntéshozókat, hogy sürgősen vonják vissza az ezt előíró miniszteri rendeletet. Az EMNP szerint e rendelet is „jól bizonyítja: a bukaresti döntéshozók másodrendű állampolgárokként tekintenek a Romániában élő őshonos kisebbségek tagjaira”.

PAP MELINDA

Apáczai-, Mákvirág, Bolyai Farkas- és Kós Károly-díjakkal jutalmazott az RMPSZ

A szovátai Teleki oktatási központban a kiemelkedő tanulmányi eredményeket elért diákokat Mákvirág-, Bolyai Farkas-, Kós Károly-, valamint az oktató-nevelő munka mellett tudományos kutatást is végző pedagógusokat Apáczai-díjjal díjazta a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) október 13-án.

Az ünnepség a több mint 20 éve pedagógusokból alakult szovátai Intermezzo Kamarakórus előadásával kezdődött. A díjazottakat Burus-Siklódi Botond RMPSZ-elnök, Balázs Attila, az Emmi Kárpát-medence magyar oktatásának fejlesztéséért felelős helyettes államtitkárságának főosztályvezetője, Kovács Zoltán Csaba, a nemzeti oktatási minisztérium kisebbségi oktatásért felelős államtitkárság kabinetigazgatója és Márki Dániel, Magyarország csíkszeredai főkonzulátusának konzulja köszöntötte.

Az Apáczai-díj-pályázatra közoktatásban dolgozó vagy onnan nyugdíjba vonult, az oktató-nevelő munka mellett tudományos kutatást is végző magyar pedagógusok jelentkezhetnek. A kétévenként kiírt pályázatra az előző díjkiosztó – 2016. október – után közzétett tudományos munkákkal lehetett jelentkezni a természettudomány, a humán tudományok, valamint a pszichopedagógia területéről. A díjra szeptember 1-jéig lehetett pályázni, melyre 45 pályázat, 74 pályamunka érkezett. Az Apáczai-díjazottakat dr. Péter Sándor, a tudományos tanács elnöke méltatta. Díszoklevéllel jutalmazták dr. Bencze Mihályt a 600 Selected Problems for Mathematical Contests; 699 Olympic Mathematical Challenges; Olympic Mathematical Energy; Quantum Mathematical Power pályamunkáit. Az Apáczai-díj gyémánt fokozatát nyerte el dr. Balázs Lajos a *Nyergestető. A lelkiismeret ágkeresztes-kopjafás temetője* és Gaal György a *Kolozsvár a századok sodrában. Várostartörténeti kronológia* című munkáival.

Az Apáczai-díj ezüst fokozatát Ambrus Tünde *Székely falutízes a Márton Áron-i lét mérlegén*; András Ignác *Krisztus Király tiszteletére*; A Szentlélek oltalmában; Fazekas Lóránd *Egy nemesi család évszázadai. A Böszörményiek Szatmárban*; Orbán Zsolt *Csillagösvény és göröngyös út. Mítosz és történelem a székelység tudatában* és Török Árpád *Emléktörédek* útikönyve nyerték el.

Apáczai-díjban György V. Imola Bernády György és kultusza Marosvásárhelyen. A lokális történelem mint narratív identitás; Piroška Katalin és Piroška István *Az aradi magyar színjátszás 130 éve – 1818–1948*; Tibád Sándor *Templom és történelem. Lemhény az évszázadok szorításában* részesültek.

A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége 2011-ben hozta létre a Kós Károly-díjat a magyar nyelv és irodalom, valamint az anyanyelvápolás terén kiemelkedő eredményeket elérő középiskolás diákok számára. A díj elnyeréséhez összeállított pontozási rendszer figyelembe veszi a diákok országos és Kárpát-medencei versenyeken elért kimagasló eredményeit,

valamint az elektronikus sajtóban, országos lapokban, folyóiratokban vagy éppen önálló kötetben megjelent egyéni alkotásokat is. A díjazottakat Virág Erzsébet alelnök mutatta be.

2018-ban Kós Károly-díjjal jutalmazták:

9. osztály: Kovács Petra – Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy

Felkészítő tanár: Tókos Ibolya Lujza

10. osztály: Kurucz Csenge Dorottya – Ady Endre Elméleti Líceum, Nagyvárad

Felkészítő tanár: Sarkadi Andrea Viktória

11. osztály: Varga Eszter – Benedek Elek Pedagógiai Líceum, Székelyudvarhely

Felkészítő tanár: Ivács Zsuzsanna

12. osztály: Finta Klára Enikő – János Zsigmond Unitárius Kollégium, Kolozsvár

Felkészítő tanár: Máthé Ildikó

A Bolyai Farkas-díjat az RMPSZ a Bolyaiak szellemisége jegyében 2008-ban hozta létre a matematika terén kiemelkedő eredményeket elért középiskolás diákok jutalmazására. A kitüntetés, hasonlóan a Kós Károly-díjhoz, emlékéremből, oklevélből és pénzjutalomból áll, amelyet országosan évfolyamonként egy-egy diák nyerhet el. A díj előterjesztéseinek értékelését Dávid Géza, a székelyudvarhelyi Tamás Áron Gimnázium matematika szakos tanára és Szász Zoltán területi RMPSZ elnök mutatta

be. 2018-ban Bolyai Farkas-díjban részesült:

9. osztály: Sógor Bence – Báthory István Elméleti Líceum, Kolozsvár

Felkészítő tanárok: Nagy Örs és Kürthy Katalin

10. osztály: Miklós Csenge – Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy

Felkészítő tanár: Ugron Szabolcs

11. osztály: Péter István – Márton Áron Főgimnázium, Csíkszereda

Felkészítő tanár: Tamási Csaba

12. osztály: Máté Zsolt – Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy

Felkészítő tanár: Deák Éva

Mákvirág díjra, azaz a megye legjobb 9., 10., 11. és 12. osztályos tanulója címre azok a középiskolás diákok pályázhatnak, akik kiváló eredményeket értek el tantárgyversenyeken, kulturális és sportrendezvények díjazottjai, valamint példás magatartású tanulók. A díjra a tanulók megyénként pályázhattak, és elérhették a bronz, ezüst, arany és gyémánt fokozatokat aszerint, hogy a pályázó diák egyszeri, kétszeri, háromszori vagy akár négyszeri kitüntetett. A díjat és a díjazottakat az RMPSZ örökös tiszteletbeli elnöke Lászlófy Pál István méltatta. A díjazottak jegyzéke megtalálható az RMPSZ honlapján.

Ifjú tehetségeket gondoznak a marosvásárhelyi Talentum Alapítványnál

Hová, milyen tevékenységre járjon a gyerekek, ha óvodás vagy kisiskolás? Olyan helyre, ahol nem megerhelő, a foglalkozás, jó a hangulat, a közösség és sok játékra, játékos tanulásra, tehetségének fejlesztésére van lehetőség – fogalmazza meg a kérdést sok szülő az őszi beálltával, az iskolakezdést követően. Marosvásárhelyen létezik egy hely, a Talentum Alapítvány, ahol a legkisebbek, az óvisok, a kisiskolások, illetve azok a nagyobbacska is megtalálják a helyüket, akik már az ötödik osztályra gondolnak, művészi tehetségük, adottságuk alapján művészetiben szeretnének továbbtanulni. Itt ugyanis nem csupán a tehetség felmérésére van lehetőség, de a negyedik osztályosok számára a felkészülésre is. Szakavatottak, rajztanárok, restaurátorok, képzőművészek, pedagógusok foglalkoznak a kicsikkel, akik heti egy-egy alkalommal olyan közösségbe járhatnak, ahol jól érzik magukat, ahol életük talán első barátságát köthetik meg, ahol irányítást kapnak, ahol kiderül, mihez van tehetségük, amit érdemes fejleszteni, több figyelmet fordítani rá. A 2018–19-es tanév kínálatáról Dóczi Tamással, az alapítvány megálmodójával, elnökével beszélgettünk, aki elmondja, az idén is változatos, készségeket fejlesztő, játékos tevékenységekkel várják az óvodásokat és kisiskolás gyermekeket a Talentum Alapítványnál. Az óvodások általános képességfejlesztő csoportjában zenés, táncos vígasságra, rajzoló-festgető kreatív művészkedésre, a fantáziát megmozgató barkácsolásra, a játékkuckó szerepjátékra hívják a gyermekeket. Itt előtérbe kerülhet a zenei hajlam, a rajzkészség fejlesztése, segítenek a felszínre hozni a szépet, ami a gyermekekben van, eszközt adva kreativitásuk kibontakoztatásához. Lesznek még logikai játékok, a kézügyességet és fantáziát igénylő barkácsolás, a játékkuckó drámajátékainak izgalmas, személyiségfejlesztő szituációi, a gyermektorna, környezeti nevelés. Az ifjú tehetségeket Márton Krisztina, Molnár Rozi, Kusztos Melinda, Magdás Tünde oktatja, segíti.

Kinek mihez van kedve

Még mielőtt elkezdődne a tanév, ismerkedésre hívnak minden kíváncsi gyereket, érdeklődő szülőt, kukkantson be,

vegyen részt a nyílt napon, próbálja ki, mihez volna kedve, adottsága. Egy szeptember végi napon óvodások, kisiskolások, nagyobbacska gyerekek lépik el a Talentum Alapítvány székházát, annak udvarát és szobáit, hogy kipróbálják magukat a kézműves foglalkozásokon, a drámajátékokban, agyagozásban, festészetben. Szülők beszélgetnek a lugasban, a kapu előtt, az szobákban, bár gyerekeiknek nincs is szükség bátorításra, hiszen a színes foglalkozások mindenkit lekötnek, érdekesebbnél érdekesebb tevékenység folyik minden helyszínen, alig lehet választani közülük, hogy mi az, ami a legizgalmasabb, amit aztán kiválaszt a kicsi, és tanév végéig hetente egy alkalommal rendszeresen ellátogat ide, és gyakorolja azt, amit kiválasztott. Mondják is a szervezők, hogy ez különleges nap, hiszen együtt lehetnek a kicsik és a nagyok, átjárnak egymás társaságába, sőt közösen vesznek részt egy-egy alkotásban és élvezik a forgást, a közös munka szépségét.

Történet énekesről, csontvázról, vasmacsokról

Az egyik szobában Magdás Tündét 12-14 kisgyerek ülte körül ottjártunkkor, ábrákkal ellátott dobókockákkal játszottak úgy, hogy az az ábra adta a kiindulópontot: az egyik gyerek elkezdte, majd sorra a többi folytatta, ki-ki egy-egy mondattal, gondolattal, érdekes történettel gazdagította a szerteágazó, kígyózó történetet. A végén megbeszélték az elhangzottakat, elemezték a mesét, amelyet közösen kerekítettek ki. „Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy énekes” – kezdte az első gyerek, akinek a kocka egy gitárt dobott ki. A következő – csákányt mutatott a rajz – hozzátette: „aki úgy döntött, hogy bányász lesz”. A csoport vezetője rákérdezett, hogy vajon miért döntött így, és miért éppen bányász lett. Erre jött a magyarázat, hogy valószínű azért, mert az éneklésből nem tudott megélni, szakmát kellett változtatnia. Majd a történet folytatódott azzal, hogy miközben a bányában dolgozott, ásott, egy csontvázat talált, amiről nem tudta, hogy vajon kié lehetett, és hogyan kerülhetett a föld mélyére. De aztán egy vasmacsát is talált, majd egy mágneset is. A történet so-

rán az ember, aki énekes volt eredetileg valami oknál fogva, mert valószínűleg a bányászt is megunt, felmászott egy nagy hegyre, ott elaludt, és mikor pihenten ébredt, akkor Kínában találta magát. A történet még sokáig kanyargott volna, de be kellett fejezni. A meseszöveget követően meg is beszéltek, és arra a következtetésre jutottak, hogy talán szebb és érdekesebb lett volna, ha visszafele mesélik, vagyis, hogy Kínában ébredt, és addig ásott és kereste a boldogságát, amíg énekes lett belőle és előadóművészként sikereket ért el, jól élt, és boldog volt, míg meg nem halt.

Erre a drámafoglalkozásra főleg óvodásokat várnak, akik sok-sok mesét hallgat-

„Az egyik gyerek elkezdte, majd a többi folytatta, ki-ki egy-egy mondattal, gondolattal, érdekes történettel gazdagította a szerteágazó, kígyózó történetet. A végén megbeszélték az elhangzottakat.”

nak, de nem csak, mert ki is próbálhatják magukat a meseszövegszobában, illetve a főhősök bőrébe is bebújhatnak, eljátszhatják annak szerepét, átélhetik, amit az átél, és elmesélhetik gondolataikat, érzéseiket.

Növekszik a bátorság és önbizalom

Az iskolások a Törpíngáló Klubban különféle grafikai, festészeti és szobrászati technikákkal ismerkedhetnek, kísérletezhetnek az anyagokkal, színekkel, formákkal – magyarázza Dóczi Tamás, hozzátéve, hogy az a cél, hogy a gyerekek megismerjék, megszeressék a képzőművészet szépségeit, fogékonyak és nyitottak legyenek az újdonságokra, megőrizze kíváncsiságukat és kísérletezőkedvüket. Az is fontos tudnivaló, hogy az érdeklődőket felkészíteniük a művészeti iskola rajzosztályába. E csoport oktatója Molnár Krisztina képzőművész, aki a nyílt napon agyagozott, rajzolt a gyerekekkel, érdekes technikákat mutatott, színeznit tanította

őket. Az Álomvarázs csoport tevékenységein drámajátékok, színházasdi, muzsikálás, dobolás várja a kisiskolásokat. Zenés és mozgásos játékok segítségével a mindennapi életben elengedhetetlen készségeiket és képességeiket fejlesztik: bátorságot, önbizalmat az egymás előtti szereplésnek köszönhetően, beszéd-készség fejlesztése beszédtechnikai játékok segítségével, éneklési készségek és ritmusérzék fejlesztése zenés játékokkal. A színházi mozgásos gyakorlatok a testtudat megerősítését szolgálják. A csoportos játékokkal az egymásra való figyelem és az egymás iránti empátia fejlődik. A tevékenységet Magdás Tünde színművész, drámapedagógus irányítja. „Nagyon szeretem a meséket, és mesélni is szeretek, ezért ezt a csoportot választom” – magyarázza az egyik első osztályos kislány. Édesanyja is megerősíti a döntését, hiszen otthon is azt tapasztalták, hogy a kicsi bátor, és szívesen mond történeteket a család tagjainak, ezzel a beszéd-készségét fejleszti, a mesélőkedvét erősíti – teszi hozzá.

Papírmertés, könyvkötészet

Tamás Melinda táncoktató csoportjában ritmikus gimnasztikát, modern táncot, balettet tanulnak az iskolások. Miközben mozgásra serkenti a gyermekeket, fokozza a test hajlékonyságát, szép mozgást, szép alakot és helyes testtartást alakít. Fejlődik egyensúlyérzékük, jó testtartást, állóképességet biztosít a rendszeres mozgás, a zene hatására pedig fejlődik a gyermek hallása, ritmusérzéke. Márton Krisztina restaurátor, a Teleki Téka munkatársa, aki számos gyerekfoglalkozásnak a kezdeményezője, nemcsak a könyvtárban szervez kézműves foglalkozásokat, de szívesen megy iskolákba, óvodákba is, hogy a könyv, a papír varázsára tanítsa a gyermekeket. A Talentum Alapítvány udvarán, a szőlőlugasban kézimunkázott a bemutató napon a kicsikkel, akik körülvették és nagy-nagy érdeklődéssel vágtak, színezték, ragasztottak, különféle technikákat sajátítottak el, a papírmertéstől annak préseléséig, a könyvkötészetig. A Talentum Alapítvány tevékenységei iránt érdeklődni lehet a 0747-332794, 0723-037922-es telefonszámokon vagy a székházában, Vihar (Furtunei) utca 13 szám, a Hadsereg tér (orosz piac) mellett.

ANTAL ERIKA

• A legkisebbeknek is bőven nyílt lehetőségük a kreatív munkára

• Szobrásztanoncok. Márton Krisztina rajzolt és agyagozott is a kisgyerekekkel

• Drámajátékok Magdás Tündével: elindul egy történet, ki tudja, hol áll meg?

Interjú Karp Ágnes marosvásárhelyi tanítónővel, tankönyvszerzővel

„A tanítónők szívügyüknek tekintik, hogy a gyermekek jól megtanuljanak románul”

Karp Ágnes marosvásárhelyi tanítónő, a Szász Adalbert Sportliceum pedagógusa immár harminc éve van pályán; ebből az utóbbi tizenkét esztendő, az oktatás mellett a román nyelv és irodalom tantervének kidolgozására, illetve az elemis tankönyvek megírására szentelte. Eddig négy tankönyv, számos munkafüzet és egy, az előkészítő osztálynak szánt taneszközcsoomag fűződik a nevéhez. A történet sok-sok évvel ezelőtt a saját osztálya részére kidolgozott munkalapok készítésével kezdődött, majd a munkafüzetek szerkesztésével folytatódott. De hiába a szaktudás, a tapasztalat és a tanítók országos bizottságának tagsága, Valentin Popa miniszter hírhedt rendelete Karp Ágnest is három hétre a román nyelv oktatására alkalmatlannak ítélte, „szakképesítés nélküli magyarok” sorába sodorta. Pedig, mint vallja, nem igaz, hogy a magyar pedagógusok nem tudják vagy nem akarják megfelelőképpen tanítani az állam nyelvét. Csakhogy egy agyonzsúfolt tantervvel, tankönyvek nélkül nagyon nehéz feladatnak kell(ene) eleget tenniük.

– Milyen érzés volt átélni azt a megaláztatást, hogy tapasztalt tanítónőként, több tankönyv és munkafüzet szerzőjeként nem oktatathatja elemis diákjainak a román nyelvet?

– Napok teltek el úgy, hogy még mindig nem hittem a szememnek, nem hittem a fülemnek. Főleg azok után, hogy az utóbbi tizenkét esztendő az életemből tankönyv- és tantervirásra áldoztam. Úgy éreztem, mintha kártyavárként omlana össze az addigi pedagógusi munkám. Pedig amikor anno összehívtak Bukarestbe a kormány fehér termébe, még a legjobb szakembereknek nevezték bennünket, olyanoknak, akikre rá merték bízni a teljes tanterv elkészítését – óvodától a tizenkettedik osztályig. Azt a néhány magyar nemzetiségű tanítónőt is, akik megjelentünk. És nemcsak hogy megjelentünk, hanem együtt kezdtünk dolgozni óvónőkkel, tanárokkal.

– Mi lett annak a tantervnek a sorsa?

– Minden egyes munkacsoport végezte a dolgát, míg elkészült a teljes tanterv.

Ennek dacára a szaktárca mégsem vezette be. Ugyanis rá egy-két évre az éppen soros miniszter kitalálta, hogy lényegében egy kompetenciaalapú tantervet kellene kidolgozni az elemi osztályok számára. Utána meg a felső tagozatosoknak, majd a középiskolásoknak. Így az egész munkát kezdhettük előlről. Az első érettségizők azok a gyermekek lesznek, akik 2012-ben már az új, kommunikációalapú tantervvel indultak. Ki lehet számolni, hogy még hány esztendőre van szükség ahhoz, hogy egy teljes nemzedék a sajátos tanterv szerint tanulja elejétől végéig a román nyelvet és irodalmat. Ha csak addig nem változtatnak valamit megint...

– A dolgok jó oldalát nézve, legalább elmondhatjuk, hogy legalább az elemi osztályok az új tantervből tanulhatnak.

– Igen, csakhogy a nagyobb gondok a felső tagozaton kezdődtek, ugyanis az elemi osztályok addig is sajátos tanterv szerint tanulták az állam nyelvét. Persze a régihez képest lényegesen változott az oktatási módszer, amely ma már a kommunikációra fekteti a hangsúlyt.

– Mi készítet egy pedagógust arra, hogy tantervet dolgozzon ki, majd tankönyvet írjon? Különösképpen egy magyar tanítónőt, hogy románkönyvet írjon...

– Az ilyesmit az ember nem egyik napról a másikra dönti el. Évekig érlelődik benne. Munkalapok írásával kezdődött, olyanokéval, amelyeket kimondottan a saját osztályom részére készítettem. Elégedetlen voltam a piac által kínált munkafüzetekkel, ezért minden egyes órára én magam állítottam össze a feladatlapot. A gyermekek szívesen oldották ezeket, ami pozitív visszajelzésként hatott. A tanév végére már annyi munkalapom volt, hogy arra ébredtem: ha ezeket összerakom, munkafüzet lesz belőle. Vettem a bátorságot, és bekopogtam egy kiadóhoz, aki fantáziát látott benne, és különösebb kérés nélkül, kiadta. A következő tanévben folytattam, aztán rá egy évre

megint és megint... Ekkor már a kiadók kopogtattak nálam. Emlékszem, az első hanganyagot lakásunk kicsi szobájában vettük fel: két volt tanítványom és egy művészeti lány énekelt, a fiam, aki a zenét szerezte, ült a keverőpultnál, és vételezett. Makkai Emese Márta brassói kolléganőmmel húsz versikét írtunk, azt zenésítette meg a fiam. Ennek a munkának köszönhetően kerültem be az első tantervíró csoportba.

– Hogy-hogy éppen a románt szűrte ki a sok tantárgy közül? Csak abból nem voltak megfelelő munkafüzetek?

– Sajnos máshol is akadtak gondok. Ugyanezt a munkalapkészítő történetet a magyar nyelvvel is eljátszódtam, hisz azzal a felhozattal sem voltam elégedett. A kezdetben a magyar tantervíró csapatban is ott voltam, ám a két feladatot nem lehetett egyszerre teljesíteni tanítás és gyermeknevelés mellett. Amikor válaszütem elé kerültem, úgy éreztem, a román tanterv kidolgozásánál nagyobb szükség lehet az addigi tapasztalatomra.

– Most már komoly rálátása lehet arra, hogy egy ötödikes magyar gyermek miként boldogul román nyelvből és irodalomból. Érez minőségi javulást az új tanterv bevezetése óta? Ha nem másban, legalább a román nyelvhez való viszonyulásban...

– Egyelőre ezt nem igazán lehet lemérni. Jóllehet, hogy az új tanterv szerint tanulnak a gyerekek, de jóformán könyvek és hanganyag nélkül. Annyit tudok, hogy szerzőtársammal, Makkai Emese Mártával sikerült megkönnyítenünk a tanulók életét, akiknek egy elfogadhatóbb, élvezhetőbb, sőt szerethetőbb anyaggal kell megküzdeniük. Ezt a Hargita és Kovászna megyei tanítónőktől, tanfelügyelőktől tudom. Persze olyan véleménnyel is találkoztam, mely szerint a mi könyveinkben még mindig túl sok a tananyag.

– Miként lehetne teljesen diákbaráttá tenni a tananyagot: előkészítőtől érettségig?

– Gyakran vonnak párhuzamot a román nyelv, illetve az idegen nyelvek oktatása között, illetve teszik fel a kérdést, hogy az utóbbit miért tanulja szívesebben a magyar gyermek? A válasz egyszerű: az angol, a német vagy a francia esetében sem a diák, sem az oktató nem érez semmiféle nyomást. Senki nem várja el a gyermektől, hogy néhány hónap alatt tanulja meg azt a nyelvet. Sem az iskolában, sem a mindennapi életben nincs azonnali szüksége rá, így ráér idővel is elsajátítani. Jó lenne, ha a román tanterv is szellősebb lenne, több időt hagyna a nyelv gyakorlására. Annak idején mi is sokat küzdöttünk a tananyag visszaszorításáért; emlékszem, közelharcot vívtunk a szövegekben előforduló szószám miatt. Egy negyedikes leckébe nyolcszáz szavat akartak beprésselni, ezt sikerült lefaragni négyszázötvenre. De ez is nagyon sok egy magyar közegben szocializálódó gyermeknek!

– Miként lehet egy székelyföldi magyar kisiskolással megkedveltetni például Ion Creangát, a legnépszerűbb román mesemondót, akinek archaikus nyelvezetű szövege még a román gyerekek is fejtörést okoznak?

– Csakis a szöveg adaptálásával, átírva hétköznapi nyelvezetre. Második osztálytól negyedikig ez az egyetlen módszer ahhoz, hogy a gyermek megértse, miről is szól a mese. Ez nem azt jelenti, hogy a tanulóknak nem próbáljuk bővíteni a szókincsét; de általában olyasmivel, aminek a mindennapi életben is hasznát veszik.

– Közép- vagy hosszú távon mennyire ártott volna a magyar gyermeknek, ha életben marad Valentin Popa hírhedt nyelvoktatási rendelete?

– Ha úgy folytatódott volna, mint ahogyan elkezdődött, nagyon furcsa helyzetbe kerültek volna a gyermekek. Semmi gondom a román szakos tanárokkal, de ők nem rendelkeznek azokkal az eszközökkel, azzal a módszertantudással, amelyet egy elemista oktatása igényel. Vannak olyan apró kis trükkök, cselek, játékok, amelyeket a tanító nemcsak románórán, hanem a valamennyi órán be tud vetni ahhoz, hogy a gyermekek figyelmét ébren tartsa. Ezeket ők nem ismerik, mert nincs honnan ismerniük. Ötödik osztálytól a tanárok már olyan gyerekeket kapnak, akik képesek fegyelmезetten kiülni a padban az ötven percet, odafigyelni, jó ütemben jegyzetelni. Azok a tanárok, akik

szeptemberben ezekkel az elvárásokkal állítottak be az elemi osztályokba, nagyot csalódtak. Főként az olyanok, akik a másodikosoktól, akik még nem tanulták a betűket, kétoldalas meseolvasást kértek, majd az elutasító választ sarokba állítással bosszulták meg.

– Az ön osztályában miként zajlott az „új módi” románóra?

– Nem mentem be. Azzal, hogy minket nem tartottak a román nyelv és irodalom oktatására jogosultaknak, tulajdonképpen azt üzenték, hogy alkalmatlanok vagyunk. Ha én alkalmatlan vagyok erre, miért menjek be, miért érdeklődnék fölöslegesen, és miért osztogatnák tanácsokat a nálam sokkal jobbnak tartott szakembernek? Már a kezdet kezdetétől eldöntöttem: nem tolakodott, ha kérdezek, válaszolok. Sokat elárul a helyzet tragikomikumáról az is, hogy Kolozs megyében a tanfelügyelőség arra kérte a tanítókat, hogy tartsanak felkészítőket, képzéseket a tanároknak. Ők sem vállalták. Tiszta röhej lett volna, hogy a szakképzetlennek tartott tanítónő készíti fel a szakképzett tanárt! Viszont egyet nem értettem: ha egy miniszter önhatalmúlag kiadott egy alkalmazhatatlan, rossz és megalázó rendeletet, az illetékes tanfelügyelők, főtanfelügyelők, államtitkárok miért nem tiltakoztak, vagy ha tették, miért nem lehetett az ő hangjukat is hallani? Egyébként a román tanárok zöme is lapított, esze ágában nem volt kifejtteni, hogy ez így nem jó. Sem a gyerekek, sem a tanárnak.

– Érdekes mód, két hazai egyetem, a Babeş-Bolyai és a bákói valóságos héjaként csapott le a történetekre, komoly üzletet látva a magyarság kárában.

– Ahelyett, hogy kiálltak volna mellettünk, és azon háborogtak volna, hogy az általuk kibocsátott oklevél a magyar tanítók esetében egyik napról a másikra leértékelődött, kapva az alkalmon, a rendelet alkalmazása után egy pár nappal, jó pénzért, képzést hirdettek a tanároknak. Mintha fel sem tűnt volna nekik, hogy a román állam nem ismeri el a saját diplomáit!

– És ha jól belegondolunk, nem is olyan régen még önök, a tankönyvírók tartották a továbbképzéseket.

– Az utóbbi három évben Kovászna megyében legalább hétszer voltam, Hargita megyében háromszor. Az új, kommunikáció-központú tantervet és

annak alkalmazását mutattuk be. Nem igaz, hogy a székelyföldi magyar pedagógusokat nem érdekli a román nyelv oktatásának minősége; épp ellenkezőleg, meglepően sok érdeklődő fordult meg a képzéseinken. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy a magyar tanítónők szívügyüknek tekintik, hogy gyermekeik jól megtanuljanak románul.

• Karp Ágnes: „sokat küzdöttünk a tananyag visszaszorításáért; közelharcot vívtunk a szövegekben előforduló szószám miatt”

– A rendelet visszavonásával és a miniszter lemondásával lecsengett az ügy, vagy nincs ok hátradőlni?

– A diákok szempontjából sikerült megoldani a kérdést. Viszont a magyar tagozaton tanító pedagógusokból csak részben. Ugyanis egy másik, szintén fű alatt hozott rendeletében Valentin Popa megfosztotta a magyar oktatókat az öt évvel ezelőtt kiharcolt fizetéstöbblettől, amely éppen a románórák megtartásából származott. Visszakaptuk a román órákat, de a pluszmunkáért a minisztérium már nem hajlandó fizetni, ugyanannyit kapunk, mint a heti négy órával kevesebbet dolgozó román kollégáink. A sunyi intézkedés egyértelműen arról szól, hogy a többet dolgozó magyar pedagógus semmiként ne keressen többet, mint a román kollégája. Ez mi, ha nem diszkrimináció?

SZUCHER ERVIN

Húsz éve működik a művészeti oktatás a gyergyói Vaskertes iskolában

A zene a belső hang, amit érdemes követni

A gyergyószentmiklósi Vaskertes iskolában húsz évvel ezelőtt indult az első művészeti osztály. Megálmodója, Babos Miklós tanító ma büszke lehet arra, hogy a művészeti oktatás létjogosultsága bizonyított: a két évtizede indult kezdeményezés eredményességét, színvonalát számtalan visszajelzés igazolja. Az egykori kis művésztísekkal, jelenleg egyetemistákkal, tanárokkal beszélgettünk a művészeti oktatás hozadékaról

A ma már nyugdíjas tanító, Babos Miklós a nemrég tartott ünnepségen a kezdeteket felelevenítve elmondta, annak idején ötletét az iskola akkori vezetése és a város elöljárói is támogatták, és a Salamon Ernő Gimnáziumban elindult az első osztály.

tette, a Hargita megyei tanfelügyelőség meg akarta szüntetni a művészeti oktatást Gyergyóban, két egymást követő évben is értesítették erről az iskolát, és mindkét-szer a tanügyminisztériumig hallatszott a vészkiáltás, így mentették meg a helyzetet. „Nagyon sok negatívum ért ezután is, de mindent átvészeltünk. Örvendek, hogy ma is létezik, működik a gyergyószentmiklósi művészeti osztály” – fogalmazott Babos Miklós.

„Magamat is látom a gyerekekben”

Az ünnepségen olyan fiatalok léptek színpadra, állították ki alkotásaikat, akik a Vaskertes iskolában kapták meg az alapokat ahhoz, hogy tovább gyarapíthassák zenei, képzőművészeti tudásukat. Siklódi Emesét 1998-ban az elsők között írtatták be a frissen induló művészeti osztályba. Az elsős lány zene szakon tanult, aztán fuvolaművész lett, az iskola immár harmadik éve megbecsült fiatal tanára. „Mindenképp zongorázni akartam, de sokan furulyáztak, ezért azt is szerettem volna. Zongorázni túl kicsik voltak az ujjaim, így maradt a furulya, később pedig a fuvola. Máyer Róbert, majd középiskolában Székelyudvarhelyen Sándor Kálmán Attila fuvolatanár tanított. Biztosan tudtam, hogy zenélni akarok, ez nem volt kérdés” – mondta kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémián végzett Siklódi Emese. Iskolaéveiről szép emlékeket őriz, hiszen nagyon sok fellépésre adtak lehetőséget tanárai, ami hozzájárult ahhoz, hogy most tanárként legyen miből meríteni. „A legfontosabb, amit megtanultam, és amit minden diákomnak ajánlok, az az, hogy szeretettel kell zenélni, a hangszerral igazi kapcsolatban kell lenni. Nem lehet felszínesen zenélni, ha szeretjük, rendben van, ha pedig nem, akkor előbb-utóbb teher lesz, és nem kell erőltetni” – fejtette ki a fuvolatanárnő. Arról is szólt, a gyerekekben néha saját magát látja, és igyekszik átadni mindazt, amit ő is kapott, illetve azt is, amire diákként nem hívták fel annak idején a figyelmét. „Úgy gondolom, azok a gyerekek, akik egy vagy két hang-

szeren játszanak, a személyiségfejlődésükben előbbre vannak társaiknál. A zene a belső hang, amit lehet, érdemes követni, érzések vannak benne, mely által ki tudnak bontakozni a gyerekek, és biza nyolcadik osztályban már szépen látszik az eredmény” – fejtette ki.

A magántanár büszke iskolájára

Mihály Csaba 2002-ben felvételizett a Vaskertes iskola művészeti osztályába zongora tagozatra. Ma magán-zongoratanárnaként az ifjú tehetségeket segíti a zenei pályára. „Az első négy évben Fülöp Béla tanár úrral kezdtem a zongorázás alapjait lefektetni, ötödik osztálytól átkerültem Bocskai Csilla tanárnőhöz, majd Blanaru Amália növendékeként folytathattam a zongoratanulmányaimat, ő készítette fel a székelyudvarhelyi Palló Imre Művészeti Iskolába. A középiskolás tanulmányaim után Farkas Rozália tanárnő diájkaként felvételizhettem a kolozsvári Gheorghe Dima Zeneakadémia által meghirdetett zongora tagozatra” – emlékszik a kezdetekre a pedagógus. Mihály Csaba jelenleg Gyergyószentmiklóson az általa megálmodott Andantino Zenei Műhelyben magán-zongoratanár, mint mondta, a műhely tulajdonképpen magán-zeneiskola szerepét tölti be. A 4S Street zenekar billentyűse és dalszövegírója a Vaskertes iskolai évekről is mesélt. „A Vaskertesben olyan zenei nevelésben volt részem, ami mai napig jelentős szerepet tölt be a zenei karrierem kiépítésében. A tanítóimnak köszönhetően korán szembesültem azon emberi tulajdonságaimmal, amelyekről első perctől tudtam, hogy ezeket csiszolgatva sikeresebben tudom megjárni az utat, illetve kezelni a zenei pályámon felbukkanó problémákat, sikereket. Bárhol járok, büszkén mondom, hogy a Vaskertes iskola diákja voltam” – fogalmazott Mihály Csaba.

Nagy szükség van a vizuális nevelésre

„Az információs és a kommunikációs technológiák robbanásszerű terjedé-

• Spinochi Csilla képzőművészeti hallgató is a gyergyói Vaskertes iskolába járt

tály. Babos Miklós arról is szól, nem volt felhőtlen az indulás, sőt az első évek sem voltak zökkenőmentesek. „Akadtak kételkedők is, akik úgy gondolták, lehetetlen megvalósítani a tervet úgy, hogy sem a zenei, sem a képzőművészeti oktatáshoz nincsenek meg a legalapvetőbb eszközök sem. A hit, az akarat győzött, és végül 1998. szeptember 15-én elindult az első művészeti osztály. Az oda járó gyerekek fele-fele arányban zene, illetve képzőművészeti oktatásban részesültek, elsőként Petres Csaba, Balázs József tanította a diákokat. A vállalkozók támogatásával hegedűket, gordonkákat sikerült vásárolni, a helyi tanács segítségével két használt zongorát és további hegedűket. Úgy nézett ki, hogy minden simán megy, de ekkor jött a derült égből a villámcsapás” – mesélte Babos Miklós. Mint kifej-

se és fejlődése idején szinte soha nem volt még ennyire szükség a művészeti, vizuális nevelésre, mint napjainkban. Intézményünkben, mely 2017-től regisztrált tehetségközpontként is működik, egyre fontosabb szerepet kap és kapott az elmúlt 20 évben a művészetoktatás és a tehetséggondozás” – mondta Bíró Zsuzsa képzőművész, a Vaskertes iskola tanára. Kifejtette, számos kutatás egyértelműen rámutatott arra, hogy a művészeti nevelés a gyerek teljes személyiségét, tanulmányi eredményét, szép és jó iránti érzékenységét, nyitottságát, együttműködési készségét, illetve a legkülönbözőbb kompetenciaterületeket fejleszti, pozitívan befolyásolja. „Iskolánk művészetoktatói és tehetséggondozói munkájának eredményességét egyértelműen igazolják az elmúlt években elért sikerek. Számtalan nemzetközi és országos pályázati eredménnyel büszkélkedhetnek diákjaink. Évről évre egyre több egyéni, illetve csoportos tárlattal bővülök el a város lakóit, aktív résztvevői a város kulturális életének. Az elmúlt 20 évben több mint 20 diplomás alkotót indítottunk útjára, akik közül már sokan elismert képzőművészek. Tanulmányaikat nemcsak hazai, hanem számos külföldi felsőoktatási intézményben sikeresen folytatták, mint például a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, a Moholy-Nagy Művészeti Egyetemen, illetve az amerikai Crawford College of Art and Design egyetemen. Az elmúlt 20 év talán legnagyobb hozadéka az, hogy lassan ki-nevelődött egy olyan generáció, mely az alkotó-mű-befogadó hármasság szerves része” – fogalmazott a képzőművész.

Van értelme annak, amit csinálok

Spinochi Csilla jelenleg a Magyar Képzőművészeti Egyetem festészeti tagozatának másodéves hallgatója. Alkotásaival már többször találkozhatott a művészetpártoló közönség. „A Vaskertesben már 5 éve végeztem, nagyon szerencsésnek érezhettem magam már akkor is, amikor megtaláltuk Szócs-Márton Nóra tanító nénit, aki rengeteget segített. Tisztán emlékszem az első témánkra, amit Bíró Zsuzsa tanárnő adott, mikor meglátta a napraforgóimat, megdicsért, és onnantól tudtam, hogy nekem itt van a helyem. Ötödik osztálytól változások történtek az osztályközösség, a tanárok és az oktatási szerkezet terén egyaránt. Heti egy rajzóra helyett, heti 6-7-tel kellett megbirkóznunk: rajz, festészet, szobrászat és művészettörténet. Délutánonként jártunk órákra, viszont ez nem volt teher. A napsütötte őszi délutá-

• **Fókuszban az érték.** A gyergyószentmiklósi művészeti iskola célja megtanítani, hogy jó elidőzni egy szép pillanat, hang vagy kép mellett.

nokon kellemes volt kint alkotni az udvaron, Lovász Árpád, majd Gál Éva Emese tanárnő festészetből és mintázásból tanított, Bíró Zsuzsa tanárnő pedig megszerettette a művészettörténetet” – mesélte az egyetemi hallgató. Arról is szólt, hogy nemcsak a művészek segítettek felfele jutni a karrier terén, hanem mások is. „Bancsi Edit tanárnő többször is meghívott a Borsos Miklós-alkotótáborba, lehetőséget teremtett arra, hogy 14 évesen megismerhettem Felugossy László művész urat, Magyarország első híres performanszművészt. Kiemelném azt is, hogy a Vaskertesben a diákok minden pályázatát továbbküldik, ez egyik legnagyobb ajándék, mert volt visszajelzés, hogy igenis van értelme annak, amit csinálok, és az amit csinálok, elér egy olyan szintet, ami már nemcsak az én szememben izgalmas. Most, hogy a művészeti oktatásnak egy variáltabb tálalását életem meg, van rálátásom, hogy mit jelentett az az időszak. Amikor művészeti líceumban, majd egyetemre kerültem, nem volt idegen az anyag, és tudom, hogy aminek nekifogok, annak van értelme, ezt a Vaskertesben tanultam meg. És egy olyan munkaritmust sajátíthattam el, amely természetesen hat, s erre csak akkor döbbenek rá igazán, mikor olyan csoporttársakkal kerülök össze, akik nem jártak művészeti iskolába” – fejtette ki Spinochi Csilla.

Utak úgy lesznek, hogy járunk rajtuk

„A kezdet nem volt könnyű, de nagy lelkesedéssel vágott neki Babos Miklós ta-

nító és néhány lelkes kolléga a művészeti osztályok elindításához. Meggyőződéssel vállalták az utat, a művészetek általi nevelés útját” – mondta Bernád Ildikó iskolaiigazgató. Kihangsúlyozva: „Az iskola mottója – Utak úgy lesznek, hogy járunk rajtuk! – is kifejezi a minőség és értékek iránti elkötelezettséget, mely meghozta gyümölcsét, bizonyítva, hogy valóban jó úton járunk. A művészeti tagozat népszerű a gyerekek és szülők körében, diákjaink eredményesen szerepelnek különböző fel-lépéseken, koncerteken, kiállításokon, helyi, megyei, országos és nemzetközi versenyeken, pályázatokon. Büszkéek vagyunk arra, hogy az intézményünkéből kikerülő fiatalok közül többen már elismert zenészek és képzőművészek, tehát a művészeti oktatásnak iskolánkban létjogosultsága van” – mondta igazgató és arról is szólt nem feltétlenül céljuk, hogy mindenből művészt neveljenek, de szeretnék diákjaikkal megismertetni a közösségi, művészeti tevékenység szépségeit, a közös éneklés, zenélés, alkotás semmi mással nem helyettesíthető élményét, amely formálja gondolkodásukat, és életre szóló szellemi-gazdagságot nyújt. „Célunk megtanítani, hogy jó elidőzni egy szép pillanat, hang vagy kép mellett. A gyerekek sikere, a mi közös sikerünk is, ami nem elbizakodottságot, hanem erőt ad a folytatáshoz” – fogalmazott Bernád Ildikó.

BARICZ TAMÁS IMOLA

Képzés a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájába járó gyerekek szüleinek

„Szótár” a gyerekhez, aki nem beszél(het)

Az okoskütyük korában garmadával készülnek fényképek, videók a kisgyermekek teljesítményeiről. A család repesve várja első mosolyukat, lépésüket, első szavakat. Előfordul, hogy ezek késnek, és egy óvodás, iskoláskorú gyermeknek még mindig csak az anyja érti a szavát. Vagy még ő sem. Nekik segítenek a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájának szakemberei: a családoknak, hogy megértsék gyermeküket, testvérüket.

Lehet, hogy „csupán” hallássérült egy gyermek, mégsem olyan egyszerű csak úgy futtában megtanulni a jelnyelvet a családnak. Az értelmi akadályozott és eltérő fejlődésű gyermekek, akiknek speciális nevelési igényei vannak, sajátos módon kommunikálnak a környezetükkel. Ez kezdődhet ott, hogy bár biológiailag képesek lennének erre, egyáltalán nem kívánnak beszélni, nem érznek erre késztetést, nem fogják fel a kommunikáció hasznát, értelmét, és terjedhet egészen addig, ahol az átlagos emberek számára teljesen szokatlan formáit találják a közlésnek, akár agresszív megnyilvánulások formájában is.

Duplán nehéz a szülőknek

A kérdés még a problémátlan gyermekek esetében sem egyszerű, gondoljunk csak arra, amikor egyébként folyton csacsogó gyerekek hisztivel közlik, hogy fáradtak, éhesek vagy fáj valami, nem szavakban mondják el ezt a szüleiknek – akiknek dekodolniuk kell az üzenetet. A hallássérültek vagy az autizmus legkülönbözőbb formáival élők esetében a kommunikációt nagyban nehezíti, hogy nincs a környezetükkel egy közös kódrendszerük, amelyet mindannyian ismernek, és amely segítene megérteniük egymást. Nincs egy szótár, amelyet előkapva csak úgy felülthetünk a megfelelő helyen, hogy máris megértsük a gyermeket. Eszközök léteznek, módszerek, akár nevezhetjük „szótárnak” is, ám ez nem egy hagyományos könyv, amely ott lehet a könyvespolcon, és elsajátításuk – részben a különlegességük miatt, részben éppen a hozzáférés nehézsége miatt – legalább annyi (de inkább még nagyobb)

• **Lelki és szakmai támogatás.** A sajátos nevelési igényű diákokat oktató kolozsvári iskola szakemberei próbálnak az érintett családok segítségére lenni.

elkötelezettséget kíván, mint például egy idegen nyelv megtanulása: hiszen a nyelv-iskolákban sem találni például jelnyelvtanfolyamot, ugye? A hallássérült, autizmussal és/vagy módosult szellemi állapottal élő, sajátos nevelési igényű diákokat bentlakásos rendszerben oktató kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájának szakemberei ebben próbálnak az érintett családok segítségére lenni: pályázatuk révén több találkozóba álló képzést indítottak szülők, testvérek számára.

– Kétszeresen is nehéz helyzetbe kerül a szülő, akinek gyermeke hallássérüléssel születik, vagy más olyan állapottal, zavarral küzd, amely miatt a kommunikáció súlyosan gátolt – fejtette ki Ilyés Irén pszichológus, az iskola munkatársa. – Egyrészt meg kell küzdenie a gyermek állapota miatti aggodással, a sok félelemmel, amely abból adódik, hogy nincsenek ismeretei a fogyatékoságról, zavarról, eltérő fejlődésről, illetve annak implikációjáról a gyermek jövőbeli fejlődését illetően, másrészt a kommunikáció gátoltságából kifolyólag a szülő-gyermek kapcsolat is sérül. Így gyakran a szülő bizonytalanává válik, inkompetensnek érezheti magát. Ez

később elszigetelődéshez, a családon kívüli, de akár a családon belüli kapcsolatok megromlásához, depressziós állapotok kialakulásához is vezethet. Ez indokolta a találkozó-tábor-munkaműhely témaválasztását. Az előadások, beszélgetések arra próbáltak rávilágítani, hogy a szülőknek tudatosan keresniük kell a lehetőségeket a kapcsolódásra a környezetükkel, szakemberekkel, hasonló helyzetben lévő szülőtársakkal, be kell azonosítaniuk saját erőforrásaikat, illetve nyitottnak kell lenniük új ismeretek befogadására, amelyek segíthetnek és javíthatják a szülő-gyermek kommunikációt s közvetve a szülő-gyermek kapcsolatot – fejtette ki a pszichológus.

Együtt nevelünk:

szülők és szakemberek

A Kozmutzában folyamatos kommunikáció zajlik a szakemberek és szülők között, és az elmúlt évek tapasztalatai egyre nyilvánvalóbbá tették, hogy igazán hatékonyra csak akkor válhat a szülő és a szakemberek „munkája” – a nevelés –, ha összefognak és együtt tevékenykednek a közös cél, a gyermek minél teljesebb élete érdekében. E tény lassan szükségletként

fogalmazódott meg nemcsak a szakemberekben, hanem egyes szülőkhöz is. E szükséglet kielégítésére szervezett először a Romániai Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete szakmai napot szülők és szakemberek számára 2017 novemberében, ott megerősítésre került a további hasonló találkozót szorgalmazó kérés, ahol a Kozmutza Flóra-iskola minél több diákjának szülei és az intézmény szakemberei részt vegyenek.

A Bethlen Gábor Alap támogatásával ennek kapcsán született meg az Együtt nevelünk című projekt Kulcsár Ágota és Mészáros Noémi Réka gyógypedagógusok koordinálásával, amelynek keretében Bazaráth Tünde gyógypedagógus tematikus műhelymunkákat vezetett szülőkkel és szakemberekkel közösen, és így szervezték meg a kommunikációs hétvégét szeptemberben, ahol előadások mellett jelnyelvet és alternatív kommunikációt tanító műhelymunka is zajlott. Butyka Enikő pszichológus tartott előadást az önkifejezés fontosságáról, Ilyés Irén iskolapszichológus arról beszélgetett a szülőkkel, hogy mit és miért fontos elmondani az iskolában, majd a szülőket kérdezte arról, milyen találkozókon vennének részt szívesen, és itt számos jó ötlet született közös kirándulástól bográcsoszáson, teadélutánon, közös tevékenységeken át kézimunkafoglalkozásokig vagy iskola, osztály rendezéséig. Gherman Crista gyógypedagógussal később a kommunikációt élhették meg a szülők, majd két párhuzamos műhelymunka folyt: a jelnyelvtanítást Biró Andrea és Luoraş Ilona gyógypedagógusok tartották egy nagyon lelkes hallgatóságnak, amely máris kérte a folytatást, sőt ötleteket is adott megvalósítására. Az alternatív kommunikációs műhelymunkán Vass Éva édesanyja beszélt a támogatott kommunikációs tapasztalatairól és annak fontosságáról, majd Mészáros Noémi Réka az alternatív kommunikációs lehetőségeket ismertette az érdeklődőkkel.

Öccsével akar kommunikálni, így választott pályát is

Örömmel töltött el, hogy a szülők mellett testvérek is jelen voltak. Különösen megható volt egyik előkészítő osztályos hallássérült diákunk testvéreinek jelenléte – osztotta meg egy élményét Ilyés Irén. – A szülők betegsége miatt évek óta ő vállalta fel a kisöccse sajátos nevelési igényéből adódó feladatok elvégzését. Ez annyira meghatározó élményt jelentett életében, hogy jelenlegi munkája kiválasztásánál is szerepet játszott: a Caritasnál tevékenykedik,

gyermekprogramokat szervez. Nagy lelkesedéssel vett részt a táborban, különösen a jelnyelvtanulást célzó munkaműhelyen. Este pedig kisöccse örömeire jelnyelven tudott egyeztetni vele következő látogatását illetően. Sőt ezen túlmenően bátorságot kapott, hogy hallássérült tanulóink számára is szervezzen tevékenységet. Ez csak egy kiemelt példa, de valójában az összes szülő számára nagy öröm volt látni gyermekeik mosolyát, akik számára nagy örömet jelentett, hogy ha egyelőre még csak kevés jelet is ismernek a szülők, de végre elkezdtek egy nyelvet beszélni velük. Kis lépésnek tűnhet néhány jel vagy egy kommunikációs soft használatának megismerése (autizmus spektrum zavarral élő gyermek kommunikációjának megsegítésére), de hosszú távon nagy változást hozhat a család életminőségében, örömtelivé téve a család életét, erősítve a családi kapcsolatokat és a rezilienciát, azaz azt a képességet, hogy a megpróbáltatások ellenére újra és újra talpra tudjanak állni.

Hasonló tapasztalatokról számolt be a Magyar Közoktatásnak az egyik kozmutzás diák édesanyja, aki részt vett az Együtt nevelünk programban.

Az önkifejezés fontosságáról szóló előadás arra ösztönzött, hogy kreatív módon érdeklődjek, kapcsolódjak a gyermekeimhez. A szó, a beszéd nem mindenkinek adatott, de ha mégis, ezen kívül is rengeteg lehetőség van egyszerű módon kifejezni, hogy milyen a kedvem, mit érzek: zenében, ritmusban, rajzban, képekben, mozdulatokban stb. Jó az is, amikor észreveszem, hogy felnőttként nekem van szükségem arra, hogy rákapcsolódjak arra a derűre, amire szinte csak a gyermek tud rávenni, ha engedem – fejtette ki az édesanyja, aki azt is fontosnak tartotta, hogy a szünetekben beszélgethettek, ismerkedhettek egymással a résztvevők, többségükben anyukák, akik nagy valószínűséggel elég sokat főznek, szolgálnak a családjukban, így azt is értékelték, hogy ezúttal hófehér abrosszal terített asztaloknál készen kapták, költötték el az ebédet. – A műhelymunka központi kérdése az volt: mit teszek azért, hogy a gyermek is részesüljön mindentől, ami öröm, biztonság, közös jövő, információ, kapcsolat, ami az elég jó kommunikáció egyik feltétele. Megtapasztalhattuk, hogy a kapcsolathoz, kapcsolódáshoz türelem, közösségélmény, figyelem, ráhangolódás, következetesség, ölelés, szemkontaktus szükséges, valamint a tágabb család is. Az örömhöz nyugalom kell, minőségi idő, szeretet, együttérzés, kapcsolati háló,

• Az önkifejezés fontosságáról, az összefogás erejéről is szól az Együtt nevelünk program

visszajelzés, kellemes élmények. A biztonsághoz jó, ha van biztatás, jó családi légkör, szokások, jól bevált rutin, rendszeres érintések (kéz megfogása, simogatása), jelelés a családban, egymásra figyelés. Fontos a közös jövő tervezgetése, vizualizálása, a családi minta, viselkedés, közös élmények stb. – sorolta az anyuka, aki arról is szólt, milyen különleges volt gyakorlatban is megélni a különféle kommunikációs lehetőségeket: – Számomra döbbenetes volt olyan példát hallani, ahol egy egész sor kommunikációs csatorna, lehetőség hiánya dacára mégis sikerült kapcsolódni, értekezni, keresni és megtalálni az egymáshoz vezető utakat. Félelmetes, ugyanakkor jó érzésekkel tölt el felismerni, hogy mennyi mindent tehetnek a gyermekemért, de nem nélküle, és akkor igazából magunkért tettem.

KEREKES EDIT

FOTÓK • MANASES SÁNDOR

Háromnapos küzdelem a sportolimpia tele...

elem az érmekért —
objektíven keresztül

Több mint ötszáz bajnok a sportolimpián

Sportnyelven szólva: 12 erdélyi megye 28 oktatási intézményének 547 diákja mérte össze tudását, tehetségét Kolozsváron nyolc sportág 29 versenyszámában. Az RMDSZ és a Communitas Alapítvány szervezte negyedik Erdélyi Magyar Középiskolás Sportolimpia résztvevői négy napra elfoglalták az Egyetemi Sportparkot, egy állandó mozgásban levő, színes kavalkádot varázsolva a termekbe és szabadtéri pályákra.

Nemhiába mondta Bodor László, a sportolimpia elnöke a megnyitón, hogy itt több mint 500 bajnok gyűlt össze. Az egyre növekvő létszám (a 2017-es képest közel százszal több diákot neveztek be iskoláik) miatt a Kolozsvár Aréna konferenciaterme már szűknek bizonyult a megnyitóra. Újabb kellemes gond a szervezőcsapat számára: 2019-re újabb helyszín után kell nézniük.

Az idei fővédnöki tisztséget két egykori erdélyi olimpikon, az 1998 és 2018 között hat téli játékokon is szereplő Tófalvi

• Az úszók versenyeiben osztották ki a sportolimpia első érmeit

Éva biatlonista és az 1972-es, 1976-os és 1980-as nyári olimpián induló

Ráduly-Zörgő Éva gerelyhajító vállalta el, utóbbi az atlétikaversenyek egyik

A 2018-as sportolimpia bajnokai

Labdarúgás: Puskás Tivadar Szakközépiskola (Sepsiszentgyörgy)

Kézilabda, fiúk: Cserey-Goga Technológiai Líceum (Kraszna)

Kézilabda, lányok: Kölcsey Ferenc Főgimnázium (Szatmárnémeti)

Kosárlabda, fiúk: Nagy Mózes Elméleti Líceum (Kézdivásárhely)

Kosárlabda, lányok: Salamon Ernő Gimnázium (Gyergyószentmiklós)

Röplabda, fiúk: Báthory István Elméleti Líceum (Kolozsvár)

Röplabda, lányok: Báthory István Elméleti Líceum

Strandröplabda, fiúk: Csiky Gergely Főgimnázium (Arad)

Strandröplabda, lányok: János Zsigmond Unitárius Kollégium (Kolozsvár)

Strandröplabda, vegyes: Báthory István Elméleti Líceum

Asztalitenisz, fiúk: Badócz Szilárd Zsolt (Baróti Szabó Dávid Technológiai Líceum, Barót)

Asztalitenisz, lányok: Fischer Anna (Bolyai Farkas Elméleti Líceum, Marosvásárhely)

Asztalitenisz, vegyespáros: Farkas Bence, Varga Krisztina (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

50 m gyorsúszás, fiúk: Mihály Zsolt Hunor (Mikes Kelemen Elméleti Líceum, Sepsiszentgyörgy)

50 m hátúszás, fiúk: Mihály Zsolt Hunor (Mikes Kelemen Elméleti Líceum)

50 m mellúszás, fiúk: Szász Róbert Máté (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

50 m gyorsúszás, lányok: Székely Éva (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

50 m hátúszás, lányok: Lukács Henrietta (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

50 m mellúszás, lányok: Szabó Nikolett (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

4 x 50 m vegyes, gyorsúszóváltó: Bolyai Farkas Elméleti Líceum

Atlétika, 80 m síkfutás, lányok: Réti Krisztina (Domokos Kázmér Szakközépiskola, Szováta)

Atlétika, 100 m síkfutás, fiúk: Sinka László (Kőrösi Csoma Sándor Líceum, Kovászna)

Atlétika, 800 m síkfutás, lányok: Bartha Dorottya (Báthory István Elméleti Líceum)

Atlétika, 1000 m síkfutás, fiúk: Kovács Tamás (Báthory István Elméleti Líceum)

Atlétika, 4 x 100 m vegyes váltó: Báthory István Elméleti Líceum

Atlétika, súlylökés, lányok: Ács Petra (Báthory István Elméleti Líceum)

Atlétika, súlylökés, fiúk: Hegyi Eduárd (Domokos Kázmér Szakközépiskola)

Atlétika, távolugrás, lányok: Szilányi Abigél (Székely Mikó Kollégium, Sepsiszentgyörgy)

Atlétika, távolugrás, fiúk: Zibileanu Dániel (Bolyai Farkas Elméleti Líceum)

bírójaként már a korábbi években is állandó résztvevője volt a versenyeknek. Mellettük a megnyitón Csinta Samuval, a Sepsi OSK labdarúgócsapatának klubigazgatójával, valamint Csillag Péter budapesti sportújságíróval is találkozhattak a résztvevők.

Grabán Zsolt főszervező csupán a szükséges időkeretet látta az idei kiírás egyetlen negatívumának. „Sajnos nem tudtunk elég időt biztosítani a gyerekeknek az ismerkedésre, én magam sem tudtam annyit beszélni a diákokkal és tanárokkal, mint szerettem volna” – mondta, bánva azt is, hogy nem jutott el a messze legizgalmasabb mérkőzésre, a női kosárlabda döntőjére. A gyergyói Salamon Ernő Gimnázium és a székelyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium csapatainak összecsapása csak ötszöri hosszabbítás után dőlt el, 56:49 arányban a gyergyóiak javára.

Pozitívumot már jóval többet felsorolt a főszervező, elsősorban a résztvevők számának gyarapodását. Grabán Zsoltnál folyamatosan érdeklődnek újabb és újabb tanárok a sportolimpia iránt, a legjobban mégis annak örült, hogy a lebonyolításában segédkező önkéntesek között egyre több a korábbi versenyző.

A maratoni kosárdöntő mellett más sportágakban sem volt hiány izgalmakban, fordulatokban, hősökben. Mezei Bettina, a kölcsöcs kézilabdázók kapusa például két hétméterest is megfogott a döntő utolsó percében, a sepsiszentgyörgyi Mihály Zsolt Hunor pedig harmadszor duplázott gyors- és hátúszásban, így immár hatszoros bajnok. A fiú kosárlabdások legjobb három csapat körbeverte egymást, és ebből a kézdívársárhelyi Nagy Mózes Líceum jött ki a legjobban, fociban pedig a Puskás Tivadar Szakközépiskola címvédése igazolta, hogy nemcsak a profi ligában egyre jobbak a szentgyörgyiek.

A szervezők pedig a lefűjás pillanatában már előre is tekintenek, hogy a jövőben még jobb, még kompaktabb programot alakítsanak ki. Grabán Zsolt szeretné, ha a több nagyobb szponzort is sikerülne az esemény mellé állítani, ugyanakkor a legfontosabbnak mégis a Babeş-Bolyai Tudományegyetemmel való még szorosabb együttműködést tekintti, ez a kulcsa ugyanis a versenyhelyszínek biztosításának és a résztvevők elszállásolásának.

Fotók • MANÁSES SÁNDOR

• A strandröplabda egyre népszerűbb versenyszám a sportolimpián

Éremtáblázat

Iskola	Arany	Ezüst	Bronz	Összes
Bolyai Farkas Elméleti Líceum	8	1	3	12
Báthory István Elméleti Líceum	7	7	4	18
Domokos Kázmér Szakközépiskola	2	2	2	6
Mikes Kelemen Elméleti Líceum	2	0	0	2
Kölcsy Ferenc Főgimnázium	1	3	2	6
Székely Mikó Kollégium	1	1	0	2
Cserey Goga Technológia Líceum	1	1	0	2
Csikó Gergely Főgimnázium	1	1	0	2
János Zsigmond Unitárius Kollégium	1	1	0	2
Baróti Szabó Dávid Technológiai Líceum	1	0	1	2
Kőrösi Csoma Sándor Líceum	1	0	0	1
Puskás Tivadar Szakközépiskola	1	0	0	1
Salamon Ernő Gimnázium	1	0	0	1
Nagy Mózes Elméleti Líceum	1	0	0	1
Apáczai Csere János Elméleti Líceum	0	5	6	11
Márton Áron Főgimnázium	0	2	3	5
Simion Barnutiu Főgimnázium	0	2	2	4
Bethlen Gábor Kollégium	0	1	1	2
Baczkamadarasi Kis Gergely Református Kollégium	0	1	1	2
Segítő Mária Római Katolikus Gimnázium	0	1	0	1
Gheorghe Pop de Băsești Technológiai Líceum	0	0	2	2
Marosvásárhelyi Református Kollégium	0	0	1	1
Kolozsvári Református Kollégium	0	0	1	1

BOROS MIKLÓS

Őrzeni kincses temetőket – diákmunka a kolozsvári Házsongárdban

Egész évben kegyeleti munkát végeznek a Házsongárdi temetőben a kolozsvári magyar iskolák diákjai, akiknek munkáját az október közepén szokatlanul erősen ragyogó napfényben kísértük figyelemmel. A versenyszerűen végzett sírgondozás, a hatalmas, labirintusszerű sírkertben nyugvó, a jeles magyar – vagy a magyarsághoz kapcsolódó – személyiségek fejfáinak letakarítása, a diákságnak a kegyeleti munkába való bevonása Gergelyné Tőkés Erzsébetnek, a Házsongárd Alapítvány elnökének ötlete volt, ő irányítja a fiatalok munkáját. Mint a lapunknak nyilatkozva elmondta, a cél az, hogy a kegyeleti munka a diákság önműködő, tanári irányítás nélkül is élő mozgalmává váljék. Az óriási sírkert labirintusszerű, és mivel sok-sok jeles személyiség nyugszik itt, a kegyeleti munkára is rengeteg lehetőség kínálkozik. A több évszázados magyar írásbeliség nagyjainak nyugvóhelye a Házsongárd, amely egyben emlékezések kegyhelye is. Vallásfelekezeti és nemzetiségi különbség nélkül temetkeztek ide a századok során magyarok, románok, szászok, a gyönyörű fekvés, a dús növényzet, a monumentális emlékművek már a 19. század végén híressé tették a Házsongárdot. Ottjártunkkor az Apáczai Csere János Elméleti Líceum, a Báthory István Elméleti Líceum, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum, a János Zsigmond Unitárius Kollégium kilenc-tizenkettedikes csapatai váltották egymást a temetőben, de más napokon bekapcsolódnak a munkába a Református Kollégium diákjai is.

Takarítás az „oroszlános” sírnál

„Az idén kísérleteztük ki, hogy nem osztályok jönnek egyszerre, hanem kisebb csoportok: munkanaplót, fényképeket, videókat készítenek, ezt és természetesen az összmunkájukat vesszük figyelembe, mert ez verseny” – magyarázza Gergelyné Tőkés Erzsébet. A báthorys fiúcsapat lelkes, elhivatott és a munkát láthatóan komolyan vevő tagjai ottjártunkkor a 2009-ben tragikus körülmények közt elhunyt Jancsó Noémi költő, valamint iskolájuk nemrég elhunyt igazgatója, Tőkés Elek sírját indultak letakarítani. A seprűket, gereblyéket, metszőollókat az egyik kriptában tartják, onnan veszik elő a diákok,

• Virággal a temetőkapunál. A kolozsvári Brassai-iskola csapata is sírokat gondoz

akik elmesélték, sokszor magukban is járnak sírokat gondozni, irányítójuk vagy tanáraik nélkül.

„A Báthoryból mentem nyugdíjba fizikatanárként. Volt egy kezelhetetlen hetedik osztályom, amelyet kihoztam egyszer az »oroszlános« sírokhoz, és a gyerekek csodálatosan viselkedtek, kihúztak minden gazt lelkesen, így indult a kegyeleti munka. A hetedikesek a Kendeffy-sírt gondozták (gróf Kendeffy Ádám erdélyi magyar főnemes [1795–1834] – szerk. megj.), aztán kitaláltuk, hogy leveleket írunk Kendeffy Mária grófnőnek, aki „válaszolt” a leveleikre, bűbajos szövegeket, verseket írtak hozzá. Én is fellelkesültem, elkezdtem idehívni, elhozni a többi báthorys osztályokat, aztán más iskolából is gyerekeket” – mesélte a Házsongárd Alapítvány igazgatója, Kendeffy Ádám sírja sok kegyeleti munkát végző diák kedvence: négy síró köroroszlán látható a monumentális síremléknél, amelyet nemrég brassais diákok takarítottak ki. Gergelyné Tőkés Erzsébet elmondta, a kegyeleti tevékenység tulajdonképpen osztályfőnöki munkából nőtt ki ezelőtt 25 évvel, és nyugdíjazása után is folytatódott, folytatódik, ő mozgósítja, vonja be a magyar iskolák történelemtanárait és a diákokat.

Bár, mint mondja, nem mindig könnyű sok gyerekkel együtt dolgozni úgy, hogy az számukra élményszerű is legyen, ugyanakkor hasznos is. Három éve segíti a kezdeményezést Magyarország kolozsvári főkonzulátusa, a gyerekek méltatását, a díjkiosztást ott tartják. A kincses város öt magyar iskolája több-kevesebb rendszerességgel évek óta részt vesz a munkában, a tanárok közül többek közt Pócsai Sándor, Váradi Éva, Wolf Ágnes, Vajnár János, Korodi Alpár is bekapcsolódik.

Átalakítani a helyzeti energiát

„Óriási a lelkesedés és persze a lehetőség is. Fizikatanárként úgy is fogalmazhatok: nagy a helyzeti energia, csak át kell alakítani mozgási energiává, ehhez pedig ember kell. Idén 4-5 fős csapatokban dolgoznak a diákok, nemcsak ősszel, halottak napja előtt, hanem nyáron is. Az lenne a cél, hogy ez tanároktól független, önfenntartó mozgalmá válnék. Ha a gyerekek már eligazodnak a temetőben, maguktól megtalálják a jeles személyiségek sírjait, „dudusok” nélkül, akkor talán már ők maguk adhatják át a stafétát a következő nemzedéknek” – fogalmazott a Házsongárd Alapítvány igazgatója. Kifejtette, így is nagyon jó érzés, hogy a diákok munkájá-

nak köszönhetően az elhagyatott síroknál gyertya gyűl halottak napján, ő pedig azt szeretné, ha nem szakadna meg a kegyeleti munka. Bíró Dániel, a Báthory tizenegyedikes diákja sírgondozás közben meséli, hogy fizikatanárnője, Káptalan Erna biztatására kapcsolódott be a projektbe, és nagyon szívesen vesz részt a munkában. Hasonlóképpen nyilatkozik Gál-Sémer Bálint és Lázár Emánuel is, akárcsak az éppen érkező apáczais csapat tagjai. A diákok elmondják, Gergely Erzsébettől megkapták a temető térképét, ezt használják, hiszen a Házsongárd tulajdonképpen labirintus, de persze azért el lehet igazodni. A történelem iránt érdeklődő fiatalok havonta egyszer-kétszer látogatnak ki a panteonba, vakációban és iskolaidőben is, letakarítják a sírokról a száraz leveleket, gázt, elviszik a szemetet, levágják a száraz ágakat, növényeket. Szántó Dénes tizenegyedikes apáczais diák például nem a tanáraitól, hanem barátaitól értesült a kegyeleti munkáról, és önként kapcsolódott be azért, hogy jobban megismerje Kolozsvárt és a múltat. „Ha lehet ilyet mondani, nekem a kedvencem iskolánk névadójának, Apáczai Csere Jánosnak a sírja. Egyébként a tanárnő azt mondta, bármelyik sírt gondozhatjuk, így elég sokat szoktunk sorra látogatni” – mondja Szántó Dénes. A fiatalok a Jósika-kriptából vették ki a szerszámokat, mint mondták, Erzsébet tanárnő átadta nekik a kulcsot, így amikor idejük van, eljönnek dolgozni. Nevetve hozzátesszik: kissé furcsa, de felémelő érzés belépni egy kriptába, de mivel nem este jönnek, nem félnek. „A mi szégyenünk, ha nem gondozzuk a sírokat” A Brassai Sámuel Elméleti Líceum lelkes csapatával a temető bejáratánál találkozunk, ők már az ősszel többször dolgoztak a Házsongárdban, az iskola névadójának síremlékén kívül a Jósika-kriptát, a Bethlen-kriptát, Jósika Miklós síremlékét is gyönyörűen kitakarították, nagyon tevékenyek és lelkesek tanárnőjükkel, Szász Enikővel együtt. Kiss Krisztina, a Brassai kilencedikes diákja elárulja, nagyon tesszik neki és csapatának az önkénteskedés, szeretnének segíteni, olyasmit tenni, ami jól tesz a lelküknek is. A nemrég szépen felújított Biasini-kriptánál a János Zsigmond Unitárius Kollégium csapata szorgoskodik. A Házsongárd Alapítvány által helyreállított kriptát tavaly adták át, a magyar kormány hatmillió forinttal támogatta a műemlék restaurálását. Gaetano Biasinit (1790–1847) eredetileg vívőedzőnek hívták a kincses városba, az ő nevéhez fűződik a kolozsvári bérkocsi-szolgáltatás

elindítása, és idén van a 200 éves évfordulója annak, hogy megnyitotta vívőintézetét a városban. Filip Borostyán, az unitárius iskola tizenegyedikes diákja kérdéseinkre elmondta, számukra fontos, hogy gondozzák, tisztán tartsák az ősök sírját. „A mi szégyenünk, ha nem gondozzuk a sírokat, és általában a magyaroké, ha nem tartják tisztán” – mondta lelkesen, komolyan a diáklány. Gergelyné Tőkés Erzsébettől megtudjuk, bár nem kizárólagos szabály, azért odafigyelnek arra is, hogy az unitárius iskola diákjai unitárius püspökök, személyiségek sírját, a református iskola csapatai református személyiségeket, az apáczaisok és a brassaisok iskolájuk névadója sírjának a gondozását is vállalják, de ugyanígy odafigyelnek 1848-as hősök, költők, színészek, közéleti személyiségek, színészek nyughelyére is. A diákok választanak egy-egy személyiséget az iskola profiljának megfelelően, és egyet szívük szerint is, azt,

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

• Gergelyné Tőkés Erzsébet, a kegyeleti munka ötletgazdája a diákokkal

• Jeles személyiségek elhagyatott sírját is letakarítja a báthorys fiúcsapat

akinek a munkássága a legjobban érdekli őket. A munka célja az is, hogy kiváltsanak vagy 4-5 sírt, amit visszajárnak gondozni. Reménykedünk, hogy ez majd továbböröklődik generációról generációra” – tette hozzá a Házsongárd Alapítvány vezetője. Kiemelte, a Bethlen Gábor Alapnál pályáznak minden évben a kegyeleti munka támogatására, a pályázathoz versídezeteket választanak mottóul, idén például Illyés Gyula „őrzeni kincses temetőket” verssorát.

A támogatásból virágot ültetnek, koszorút, kertészeti szerszámokat vásárolnak, többek közt értékes könyvekkel díazzák a gyerekeket. A versenyben résztvevők mindannyian kapnak emléklapot, és a Házsongárd Alapítvány létrehozott egy különdíjat, azt is átadják a főkonzultatúson a diákoknak.

KISS JUDIT

Etikai kódex és a tanári méltóság megkérdőjelezése

Valentin Popa szeptember végén lemondott tanügyminiszter utolsó hivatali intézkedése az etikai kódex megváltoztatása volt. Eszerint a tanárok a jövőben nem oktathatják saját diákjaikat a tanórákon kívül pénzbeni juttatás vagy bárminemű ellenszolgáltatás fejében. A törvény ugyan nem bünteti az ilyen jellegű járandóság elfogadását,

továbbá azt is, hogy az oktatók a diákokat bizonyos politikai vagy vallási nézetek népszerűsítésére sarkallják. A fenti rendelkezések bevezetése legelőször 2011-ben fogalmazódott meg, az elmúlt hét év során azonban senki nem iktatta törvénybe. A rendelkezés a *Hivatalos Közlöny*be való bekerülése után sem von majd maga után jogi kö-

bevett szokásokat, illetve visszaszoríthatja-e az intézkedés az ellenszolgáltatások gyakorlatát. A középiskolai tanár véleménye szerint ez az intézkedés nem sokat fog változtatni a bevett szokásokon.

Akad, aki eleve megfontoltan rossz jegyet ad a diáknak?

„Már eleve gond lenne, ha egyes tanárok nem tennének meg mindent azért, hogy a tanóra keretében, ingyen felkészítsék diákjaikat az iskolában. Elképzelhetőnek tartom, hogy bizony akad olyan pedagógus, aki év elején rossz jegyet ad a diáknak, abban bízva, hogy a szülők hozzá járatják majd magánórára, de ez nem jellemző, legalábbis a magyar tanintézetekben nem találkoztam ilyennel” – mondta Domján Katalin. Hozzátette, inkább az fordulhat elő, hogy a szülők nem bíznak abban, hogy a tanár az adott keretek között (óraszám, osztálylétszám) mindenkit fel tud készíteni a vizsgára, vagy úgy gondolhatják, ha másképpen is elmagyaráztatják a tananyagot, vagy pluszgyakorlatokat végeztetnek a gyermekkel, felkészültebb lesz. Domján Katalin azt is elmondta, a magára valamit is adó tanár nem vállalja el saját diákjai felkészítését a tanóra keretein kívül, csak kivételes esetekben: ilyen lehet az, ha barátságban áll a szülőkkel, vagy ha valamilyen színvonalas versenyre készíti fel a tanulót, de mindezt többnyire ingyen teszi. Arra is kíváncsiak voltunk, hogy a tanárnő szerint betartható lesz-e a rendelet, illetve mennyire tudják majd ennek gyakorlatba ültetését ellenőrizni. Meglátása az, hogy a rendelet betartását nehéz lesz ellenőrizni. Amikor néhány évvel ezelőtt megadózatták a magánórákat, sokan azt gondolták, hogy legalizálódni fog ez a típusú jövedelem, de mégsem így történt.

Véleménye szerint főleg a tanárokat és az egészségügyben dolgozókat alázzák meg folyamatosan, míg ha „bármely más területen dolgozó szakembereket hasonlóan lejáráttnának, daczból is ellenszegülnének a rendszernek saját megélhetésük biztosítására”.

Fotó • PIXABAY.COM

• A tanár a magánórán is dolgozik, és akkor is, ha kirándulni viszi a gyerekeket

az eddigi gyakorlatot azonban gyökerestől megváltoztathatja az intézkedés bevezetése.

Mit enged és mit tilt az etikai kódex?

Az idei tanévtől kezdve az etikai kódex megtiltotta a tanároknak, hogy pénzt, ajándékokat vagy egyéb szolgáltatásokat kérjenek vagy fogadjanak el a tanórán kívüli foglalkozásokért. Ezen felül a tanároknak tilos lesz pénzalapot gyűjteni a különböző, iskola keretében belül zajló eseményekre is. Az újonnan elfogadott törvény megtiltja

vetkezményeket: ez ugyanis nem ír elő egyértelmű büntetéseket, csak kötelezettségeket vázol fel, amelyek be nem tartása a tanárok felelősségre vonásával járhat. A szakszervezetek tiltakoznak a rendelet egyes alpontjai miatt, illetve kirekesztve érzik magukat amiatt, hogy nem vettek részt a dokumentum összeállításában. A téma kapcsán megszólaltattuk Domján Katalint, a nagyváradi Ady Endre-liceum pszichológiai tanárát is, akitől többek között aziránt érdeklődtünk, hogy véleménye szerint miként befolyásolja a most bevezetett rendelkezés az eddig érvényben lévő,

A képmutató rendszer ellehetetleníti a gerinces tanárt

A tanárnő elmondása szerint környezetében nem fordulnak elő olyan esetek, hogy a tanár magánórákon oktassa saját diákját, valamint politikai nézeteiket sem kötik a tanulók orrára. Ugyanakkor például a szavazás módszertanáról igenis kötelességük beszélni, azért, hogy a fiatalok tisztában legyenek állampolgári kötelezettségeikkel. Vallási nézeteiket szintén nem vázolják fel a pedagógusok például matematikórán, de a vallásórákon valószínűleg szóba kerülnek személyesebb dolgok is, mivel eleve külön csoportban tanulnak a különböző felekezetű diákok. Arra a kérdésünkre, hogy a határozattal mennyire ért egyet, a nagyváradi tanárnő azt válaszolta, nem tiszte megítélni a határozat helyénvalóságát, hiszen a tanárok társadalmi megítélése, illetve a képmutató rendszer ellehetetleníti a morális tartással rendelkező pedagógust. „Amíg a tanárnak pontokat kell vadásznia (a diákok eredménye is beleszámít) és bizonyítani, hogy mennyit és mit dolgozott, addig nem tartom tisztemnek megítélni mások boldogulásának lehetőségét. Ha hagynák a tanárt, hogy a munkáját végezze, vagyis a tanításra koncentráljon (ne a mindenféle papírmunkára, bizottságra, tanórán kívüli aktivitásra stb.), s ezért cserébe megbecsülést és elismerést kapna, akkor valószínűleg nem kellene ilyesmiről beszélnünk”

– fogalmazott a pedagógus. Végül arra kerestük a választ, hogy a most bevezetett szankciók mennyire riaszthatják el a tanügyi alkalmazottakat attól, hogy elfogadják az eddig megszokott juttatásokat szolgáltatásaikért, amire a tanárnő egyszerű és velős választ fogalmazott meg: „semennyire”.

Mint kifejtette, ennek oka egyszerű és logikus: amíg más területeken azt látják, hogy mindenki ügyeskedik, úgy boldogul, ahogy tud, addig ők sem fognak változtatni. „Egy tanár a magánórákon is dolgozik. Tudásának, felkészültségének köszönhető, hogy meg tud felelni az elvárásnak, hogy fiatalokat fejlesszen akár szabadidejében is. Mindig lesznek olyan szülők, akik törődnek gyermekük fejlődésével, és igényelni fogják ezeket a felkészítőket. Képzett szakemberre bízzák, aki tud nekik segíteni egy olyan dologban, amihez a szülő talán nem ért, vagy nincs ideje foglalkozni vele” – mutatott rá a tanár. Arról is beszélt, hogy ha a szakképzetlen munkás pluszórát vállal, és bent marad dolgozni a munkahelyén, bónuszt kap, törvényes keretek között megfizetik érte. Ezzel szemben az általa ismert pedagógusok a tanulókat hétvégéken versenyekre, kirándulásokra viszik, délutánonként előkészítőket és köröket tartanak, félretéve családi programjaikat, pihenésüket.

Ha anyagiakban is támogatnák ezeket a szakembereket, nem lennének

rászorulva arra, hogy mintegy másodállásban magánórákat adjanak.

Megalázás, mértékrombolás

„Itt lenne az ideje annak, hogy a tanügyminisztériumban dolgozók fel tudják mérni azt, hogy tanártársaik mennyit dolgoznak, s hogy a tudás átadása egy képzett szakember ál-

„Nemkívánatos olyan szabályokat, módszertanokat alkotni, amelyek betartása, betartatása és ellenőrzése elérhetetlennek, közel megvalósíthatatlannak tűnik, amelyeknek eredménye a megalázás és a méltóságrombolás.”

tal mennyire fontos. Eszembe jut az a közismert történet, amikor egy elromlott kazán megjavításához kihívtak egy szerelőt. Az meghallgatta a kazán működését, megtapogatott néhány csövet, feltett néhány kérdést, majd előhúzott zsebéből egy kis kalapácsot és ráütött egy szelepre. A tulajdonos mikor meglátta, hogy a számlán mekkora összeg szerepel, felháborodott, hogy ha csak negyedórát tartózkodott a munkás a kazánházban, hogyan kérhet ekkora fizetséget. A szerelő részletes számláján ez állt: „kalapácsütés – 0,50 dollár, a tudás, hogy hova kell ütni – 999,50 dollár. Összesen 1000 dollár. Ameddig kereslet lesz rá, addig a tanárok ki fogják elégiteni az igényeket. Amíg az állam nem becsületes az alkalmazottaival szemben, addig ne várják el, hogy a tanár „odatartsa a másik arcát is” – fogalmazott Domján Katalin. Hozzátette, nemkívánatos olyan szabályokat, módszertanokat alkotni, amelyek betartása, betartatása és ellenőrzése elérhetetlennek, közel megvalósíthatatlannak tűnik, amelyeknek eredménye a megalázás és a méltóságrombolás, ami senkinek sem lenne a hasznára.

„Remélem, ismét eljön az idő, amikor a tudás, a kultúra és a morális tartás érték lesz az egész társadalom számára” – zárta a tanárnő.

Jogok és kötelezettségek az iskolában

Az oktatási minisztérium 2016 nyarán adta ki az alapvető diákjogokat és kötelezettségeket tartalmazó iskolai etikai kódexet (néhol tanulói státusznak is nevezik), amely az oktatási törvények tiszteletben tartását hivatott szabályozni. Ugyan a rendeletet hivatalosan gyakorlatba ültették, mégis mind a mai napig számos olyan pontja van, amelyet a tanügyi szereplők figyelmen kívül hagynak, vagy éppen nem is tudnak létezésükről. A Magyar Középiskolások Országos Szövetsége (Makosz) ezért létrehozta a Legit elnevezésű kampányt, amely az etikai kódex törvényességét hivatott felügyelni, illetve ezáltal tisztázni a tanügyi rendszer szereplőinek jogait és kötelességeit. De mit is

takar pontosan a Legit, miben segíthet ez a hétköznapokban, illetve mi a célja ennek az egésznek? Erre és sok más fontos kérdésre Bukur Tamás, a Makosz elnöke válaszolt lapunknak. Bukur Tamás Makosz-elnök lapunknak korábban elmondta, a kampány hiánypótló kezdeményezés. „Nagyon különböző módon alkalmazzák a státútumot az egyes középiskolákban. A legáltalánosabb probléma talán a diákok kiküldése óráról, az egyenruha viselésének kötelezése, a nagykorú diákok visszatartása az iskola területének elhagyásától, jegyek, hiányzások bejegyzésének fenyítésként való használata, de gyakori a különböző személyes tárgyak elkobzása is” – mondta Bukur Tamás.

SZATMÁRI BENCE

Interjú Székely Katalinnal, a vásárhelyi bábszínház művészeti tanácsadójával

Megszerettetni a kisgyerekekkel a színházat

A marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház hetvenedik évadát nyitotta meg szeptemberben a Hoppláda című, négy even felülieknek szánt gyermekelőadásával. Az évforduló nemcsak az ünneplésre jó alkalom, de a visszatekintésre is, illetve a bábszínház a közösségben betöltött szerepének erősítésére is. Székely Katalin művészeti tanácsadóval, a magyar tagozat vezetőjével arról beszélgettünk, hogy az emlékek felidézése mellett mekkora hangsúlyt kap az előretekintés, az elvárásoknak, a kor kihívásainak való megfelelés.

• Székely Katalin: „a bábszínház le akarja lassítani a rohanást, de lépést is akar tartani”

– A 90-es évek elején kezdett el dolgozni a marosvásárhelyi bábszínházban. Milyen volt akkor a hangulat, mit jelentett oda „bekerülni” irodalmi titkárnak?

– Szüleim révén szinte a színházban nőttem fel, sokat jártam a nemzeti kullisszáit, próbáit, öltözőit. Imádtam a „színházszagot”, ami egyébként sima naftalinszag volt, de nekem nyilván mást, annál sokkal többet jelentett. Ehhez képest a bábszínház kisebb léptékű, intimebb, füstösebb volt (akkoriban

mindenki kivétel nélkül cigarettázott). Antal Pál köré koncentrált minden, legalábbis a magyar tagozat élete. Rajta csüngtünk, az ő történeteink derültünk, és tőle tanultunk mindent, világszemléletet, kultúrát, kritikai szemléletet és úgy általában rendet. Nagy mesélő volt, és nagyon következetes, rendszerető ember. Én eleinte picit tartottam tőle, mert amíg le nem tesztelt valakit, addig eléggé távolságtartó volt és szigorú, de ha átmentél a szűrőjén, onnantól kezdve megnyílt a világ, és családtagként kezelt. Nagyon pontos ember volt, hatalmas műveltséggel, aki bármikor játszói könnyedséggel, eredetiben idézte a klasszikusokat. Lestük minden szavát. Az ő irodalmi titkárnak lenni egyrészt nagy kegy volt, másrészt csodálatos iskola. Imádtam.

– Azóta eltelt éppen 25 év. Mennyit változott a bábszínház műsorpolitikája, ami a darabok kiválasztását illeti, az előadások formáját, stílusát? Elmondható, hogy létezik új irányzat, irányvonal, mutatkozik esetleg igény erre a nézők részéről is?

– Akkoriban kiváltságosnak számított az a színház, amelynek volt saját rendezője. Mi azok voltunk, mert ott volt Antal Pál a magyar tagozaton és Mimi Mierlut a románon. Ez nagyon nagy dolog volt. Persze azzal is járt, hogy mindent ők rendeztek évtizedeken keresztül. De ez valahogy akkor természetes volt, ritkaságszámba ment a vendégrendező. Ez az utóbbi 20 évben már közel sincs így, nagyon sok rendezőt meghívunk, elsősorban Magyarországról, de itthonról is természetesen. Sokkal színesebb a repertoár, árnyaltabb, sokféle stílus és technika megjelenik a színpadon. Valahogy a világ is más lett, a gyermekek a rajzfilmek, reklámok, számítógépek világát és főleg gyorsaságát kérik rajtunk számon, azt igényelnék. Nyilván a színház nem akar ennek teljes mértékben megfelelni, sőt le akarja egy picit lassítani ezt a fajta rohanást, villódzást, de mégis lépést kell tartani bizonyos szinten. A parván sok esetben eltűnik, sokkal

több a technikai elem, fénymegoldások, akár a vetített háttér. De az, hogy ki milyen módszerrel és látványvilággal dolgozik, az elsősorban rendező- és tervezőfüggő. Az utóbbi években sikerült a bábos szakma legjelesebb képviselőit meghívni, mint pl. Rumi László, Halasi

„Elsősorban gyermekszínház vagyunk, és igen, hiszek abban, hogy meg lehet szerettetni a gyerekekkel a színházat, ki lehet alakítani annak a rituáléját, hogy a színházba járás örömteli családi vagy iskolai program, jó buli legyen, és szokássá váljon.”

Dániel, Vidovszky György, Sramó Gábor, Kolozsi Angéla, Bartal Kiss Rita vagy tervezők közül Matyi Ágota, Mátravölgyi Ákos, de ugyanakkor a vásárhelyi Király István, és színházunk állandó rendezője, Barabás Olga is sok szép munkát jegyzett az elmúlt évadokban.

– Mennyire meghatározó, vagy egyáltalán meghatározó-e a múlt? Itt a bábszínház 70 éves fennállására, működésére gondolkodok. Vissza-visszatekintenek néha, vagy inkább a jelenre összpontosítanak?

– Azt soha nem felejt el egyetlen színészünk sem, különösen a negyvenes, ötvenes generáció, hogy kitől tanulta meg ezt az igen nehéz, de csodálatos mesterséget, a bábozást. Az alapokat kétségszövegbevonhatatlanul Antal Pál tette le, ő volt a mester, a szó legnemesebb értelmében. Ugyanis a kilencvenes években teljesen kicserélődött a társulat, a korábbi „aranycsapat”, a színházalapítók vagy nyugdíjba mentek – kihasználva a korkedvezményt –, vagy külföldre költöztek. Így nagyjából vadonatúj

társulatot kellett építeni. Színpadi technikát és mozgatót Pali bácsin kívül a kiváló tehetségű Bartha Gyöngyvértől, Vilhelm Józseftől és Nagy Lászlótól lehetett ellesni. Ők akkor még aktív tagjai voltak a társulatnak. Tehát ilyen értelemben nagyon is meghatározó a múlt, és olyan értelemben is, hogy mérceinek számít mindaz, ahogyan az elődök viszonyultak ehhez a műfajhoz, és amilyen színvonalon és komolysággal dolgoztak. A jelen rendkívül izgalmas, tele van lehetőségekkel, tervekkel. Szeretnénk egyre több igazán jó előadást látni, rangos fesztiválon részt venni, és olyan művészekkel dolgozni, akik meglepnek minket is, de mindenekelőtt a közönséget.

– A bábszínház elsősorban a gyerekekért van, azt szokták mondani, a majdani színházba járó közönséget nevelik itt, megszerettetik a színház műfaját már kisgyerekkorban az emberrel. Mit gondol erről?

– Egyre hangsúlyosabb manapság, hogy a báb nem korosztályt jelent, hanem műfajt. Ebből kiindulva nem elsősorban gyermekekhez szól, bár az erdélyi gyakorlat picit az ellenkezőjét mutatja azzal együtt, hogy például a mi színházunk már a 60-as évektől játszott felnőtteknek szóló bábelőadásokat is. De mégis elsősorban gyermekszínház vagyunk, és igen, hiszek abban, hogy meg lehet szeretetni a gyerekekkel a színházat, ki lehet alakítani annak a rituáléját, hogy a színházba járás örömteli családi vagy iskolai program, jó buli legyen, és szokássá váljon. Az a kisgyerek, akinek sokat olvasnak, mindig is igényelni fogja a mesét, később a jó történeteket. Azt hiszem, a színház is ilyen, ha „rákapunk”, akkor természetes igényünké válik.

Kaptak-e visszajelzést arra vonatkozóan, hogy valakit kiskorában sokat vittek bábszínházba és amikor felnőtt, a színház is ugyanolyan fontos lett a számára?

– Mi ilyen jellegű kutatásokat, méréseket nem végeztünk, de a környezetemben és családomban rengeteg jó példa van arra, hogy igenis fontos a színházi élmény. De azt lássuk be, hogy itt is, mint ezernyi más dologban, a legerősebb a családi minta vagy a közösségi élmény. Ez utóbbinak kulcsfigurája a jó pedagógus, aki nemcsak elviszi bábszínházba, színházba a tanítványait, de utólag rajzoltat, kibeszéltet, tehát feldolgozásra is kerül egy-egy közösen megélt élmény. Az a szülő, akinek igénye van a

• Pillanatkép a marosvásárhelyi Ariel Ifjúsági és Gyermekszínház *Hoppláda* című előadásából

kultúrafogyasztásra, úgy neveli a gyerekeket is. És ez igaz a jó pedagógusra is.

– Mire kell figyelnie a bábszínház munkatársainak, irodalmi titkárnak, művészeti tanácsadónak, rendezőnek, hogy a gyerekek továbbra is szeressenek bábszínházba járni?

– Lépést kell tudni tartani tartalomban, de főleg látványvilágban és technikai megoldásokban, a mai világgal, a felgyorsult ritmussal. A klasszikus mesék mellett kellene a mai, modernebb történetek is. A gyerekek számára nagyon tágra nyílt a világ a számítógépek, az internet hatására, így azzal nagyon nehéz versenyre kelni. Természetesen más az, amit mi, a színház kínálunk, de ezt is élvezhetővé és vonzóvá kell tenni számukra. Az értékmegőrzésen túl egy picit a versenyképesség is fontos lett manapság.

– És mi változott az utóbbi 25 év alatt? A gyerekek igényei vagy a műfaj? Vagy mindkettő?

– A műfaj technikai szempontból, a megoldások sokrétűségéből adódóan változott, de ez elsősorban az igényekből fakad.

– Ugyanakkor egyfajta visszatérés is tapasztalható a „gyermeki stílushoz”, vagyis felnőttek számára egyre több mesefilm, bábszínházi produkció készül. Vajon miért? Van-e erre a bábszínháznak, ifjúsági

és gyermekszínháznak rálátása, magyarázata?

– Ez szerintem a dolgok természetes körforgásából, egyfajta megújulási vágyból adódik. Folyton próbálunk visszatérni az alapokhoz, azokhoz az értékekhez, melyek időtállóak, megbízhatóak és tiszták. A gyermek ilyen, a mese is az.

– Bár nem „tudományos” kérdés, de azért mégis felteszem: ha a bábszínház-alapító Antal Pál élne, mit csinálna másképpen? Folytatná azt, amit anno abbahagyott, alkalmazkodna az új kihívásokhoz?

– Pali bácsi mindig nagyon „értette az idők szavát”, és imádta a fiatalokat. Kimagasló műveltsége dacára ösztönös alkotó, igen érzékeny lelkű művész volt. Biztos vagyok benne, hogy boldogan alkalmazná, sőt kihasználná a kor adta scenikai lehetőségeket és fantasztikus előadásokat hozna létre ma is.

– És egy fontos kérdés: mikor járt először bábszínházban, és emlékszik-e még, hogy mit látott?

– Én „beleszülettem” a színházba, anyám harmadéves színhallgató volt, amikor én világra jöttem, apám akkor éppen a bábszínház igazgatója. Az én helyzetem kivételes volt ebből a szempontból.

ANTAL ERIKA

Már nem emlékszünk

Ha kémia az első óra, nem késünk, mert a kémiatanárnő az oszi, és az oszi nem enged be, ha késünk. Ezt most nem az egész osztály nevében írjuk, csak királyi többest használunk magunkra. Sok kémiáóránk van, négy vagy öt egy héten, már nem emlékszünk. Gyakran első a kémia, mondjuk egy héten kétszer vagy háromszor, már nem emlékszünk. Azért első gyakran a kémia, mert a kémiatanárnő az oszi, az oszi szerint pedig az első órán lehet a legjobban figyelni, mert

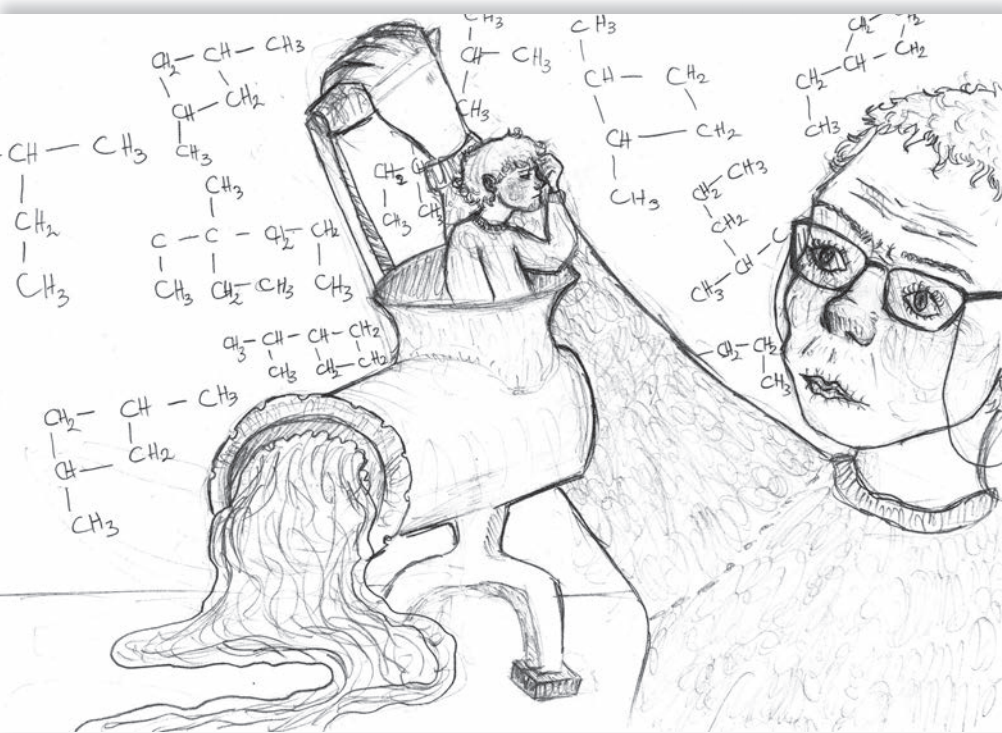
hogy olyan gyakran a kémia legyen az első, mert öreg motoros, mi vagyunk az utolsó osztálya, rangidős a tanárok között, hiába pofáznának neki.

Ha kémia az első óra, nem késünk, mert a kémiatanárnő az oszi, és az oszi nem enged be, ha késünk. Lehet kint ácsorogni a hideg folyosón egy teljes órát pár perc késésért. Vagy ki lehet menni az udvarra, ahol nyirkos, hideg ősz van, zúzmarás, recsegő tél, latyakos, orrfacsaró tavasz. Ha akkor már innánk,

Itt elvekről van szó: őutána senki nem léphet be az osztályterembe, ha már becsengettek. Értelmezése szerint a tanár az isten, a diák a porszem, az iskola a tudomány gótikus temploma. A kémia pedig szent és érthetetlen.

Sok hasznos dolgot tanulunk kémiaórán például a kovalens kötésekről. Megérte nem elkészni. Kint hideg van, de bent az osztályteremben már fagy-

„Az oszi szerint az első órán lehet a legjobban figyelni, mert akkor még friss a diákok agya. Az agyvelőnk. A mi agyvelőnk az első órán lehet, hogy friss, de még nincs beindulva. A mi agyvelőnk este a legfrissebb, de ezt hiába magyaráznánk az oszinak.”

• FARKAS ILONA JANKA, 10. OSZTÁLYOS

• „A kémiatanárnő a régi iskolában tanulta a meszeriát; az ilyenek miatt írta meg Roger Waters az Another Brick in the Wallt.”

akkor még friss a diákok agya. Az agyvelőnk. A mi agyvelőnk az első órán lehet, hogy friss, de még nincs beindulva. A mi agyvelőnk (még mindig csak magunkról beszélünk) este a legfrissebb, de ezt hiába magyaráznánk az oszinak, akinek ezek szerint reggel friss az agya, mert öreg motoros, mi vagyunk az utolsó osztálya, hiába pofáznánk neki. Nem mint-ha szeretnők estére rakatni a kémiaórát, nem. Az órarendet minden év elején közösen állítják össze a tanárok, hosszasan vitatkoznak, hogy kinek hogy jó. Az oszi, aki a kémiatanárnőnk, azért érte el,

el lehetne menni a sörkertbe inni, de akkor még nem iszunk. Egyébként is elő leszünk véve osztályfőnöki órán, hogy miért késünk, mert a kémiatanárnő az oszi, az kéne még, hogy igyunk.

A kémiatanárnő a régi iskolában tanulta a meszeriát; az ilyenek miatt írta meg Roger Waters az Another Brick in the Wallt. Neki a diák csak nyersanyag, amit kedvére formálhat. Olyikból gyémántot csiszol, olyik selejt marad. Fogja a diákot azokkal a gyakorlott kezeivel, és csak formálja, csak formálja. A késésért való nem beengedés is a formálás része.

pont felett van a hőmérséklet, begyűjtöttak már a cserépkályhában, mi pedig a kovalens kötésekről tanulunk. Most, amikor ezt írom, meg vagyok hűlve, beveszek hát egy újabb gyógyszert, amiben többek között, pseudoefedrin van. A pseudoefedrin egy alfa-agonista hatású szimpatomimetikum, aminek alfa-mimetikus aktivitása erősebb a béta-mimetikus aktivitásánál, és kismértékben a központi idegrendszerre is stimuláló hatást fejt ki. (Én mondjuk, nem ezért szedem, hanem azért mert ettől nem folyik úgy a taknyom.) Az előbbi rizsát nyilván nem a kémiaórán tanul-tam, hanem megnéztem a Wikipédián.

De azért sok érdekes és hasznos dolgot tanultunk kémiaórán. Például azt, hogy ha kémia az első óra, nem késünk, mert a kémiatanárnő az oszi, és az oszi nem enged be, ha késünk. Meg még a kovalens kötésekről is pár dolgot.

A többire már nem emlékszünk.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR

Mégsem lesznek elbocsátások a tanügyben

Nem lesznek elbocsátások a tanügyben, közölte Viorica Dăncilă miniszterelnök. Sőt a kormányfő szerint a kabinet olyan rendeletet készül elfogadni, amellyel növelik a közoktatásban dolgozók számát. Nyilatkozatával megerősítette, hogy eltörölték a több mint négyezer tanügyi alkalmazott – pedagógusok és kisegítő személyzet – menesztését előíró miniszteri rendeletet. Ezt még Valentin Popa volt oktatási miniszter írta alá, visszavonásáról pedig utódja, Rovana Plumb tájékoztatta az Edupedu.ro portált. A lépésre azután kerülhetett sor, hogy a tanügyi szakszervezeti vezetők beadvánnyal fordultak a tárcavezetőhöz, melyben kérték: vonják vissza az előírást. Viorica Dăncilă elmondta, a megyei tanfelügyelőségek részéről érkezett igénylések alapján 11 megyében és a fővárosban összesen 1336 új állást hirdetnek meg. „Ugyanakkor biztosítani szeretnénk mindenkit, hogy nem lesznek elbocsátások a tanügyben, az elkövetkezőkben is tartjuk magunkat a kormányprogramba foglalt vállalásokhoz” – fogalmazott Dăncilă. Hangsúlyozta, hogy kormánya továbbra is prioritásként kezeli az oktatás kérdését.

Az idei tanévben is jár a tanszercsomag a rászorulóknak

Több mint 360 ezer óvodás és iskolás gyermeknek biztosít tanfelszereléseket és iskolatáskát tartalmazó csomagot idén az oktatási minisztérium – ezt Viorica Dăncilă miniszterelnök jelentette be. „Folytatjuk a szerény jövedelmű családokból származó tanulók támogatását az egyenlő esély biztosítása érdekében” – jelentette a kormányfő. Mint részletezte, a program célja a korai iskolaelhagyás megelőzése által, hogy megkönnyítik a kis jövedelmű családokból érkező gyermekek számára a kötelező oktatásban való részvételt.

Kritikán aluli az új tankönyvek minősége, állítja a szakma

Minden modern oktatási standardot alulmúl az országos tankönyvkiadó, azaz a Didaktikai és Pedagógiai Kiadó (EDP) által kidolgozott és kiadott tankönyvek minősége – jelentette ki Mihai Mitrică, a Romániai Könyvkiadók Egyesületének ügyvezető igazgatója. A szakember a marosvásárhelyi Bookfest könyvvásáron úgy

nyilatkozott, nemcsak a különböző tankönyvekben fellelhető bakik a gond, a teljes összkép rossz. „A közvélemény a tankönyvekben lévő hibákra összpontosított, de a baj az, hogy a teljes összkép szörnyű. A tankönyvekben lévő hibák témát adnak a sajtónak, de amiről nem beszélt senki, az a tankönyvek minősége, ami minden modern oktatási standard alatt van. Elavult grafikai megoldások, túlzottan sok információ rosszul rendszerezve. A Didaktikai és Pedagógiai Kiadó (EDP) által most kibocsátott tankönyv legjobb esetben is az 1987–1989-es évek Romániájában állná meg a helyét” – jelentette ki Mitrică. A könyvkiadással foglalkozó szakember úgy vélte, szabadpiaci körülmények között senki nem vásárolná meg az EDP kiadványait. „Sajnálom, hogy két iskolás gyermeknek ilyen kiadói termékekkel kell majd küszködniük” – fogalmazott az igazgató az *Agerpres* hírügynökségnek. Mihai Mitrică arra is kitért, hogy nagyon sok, tankönyvekre és oktató jellelű kiadványokra szakosodott szerkesztő állás nélkül maradt, miután a kormány monopolizálta a tankönyvkiadás jogát, és a Didaktikai és Pedagógiai Kiadónak adta. „Legtöbb 5 év múlva a PISA-tesztekből (Programme for International Student Assessment, azaz a diákok teljesítményét felmérő nemzetközi program - szerk. megj.) ki fog derülni, milyen következményekkel jár az egységes tankönyv bevezetése, főleg, ha az egységes tankönyvet az EDP adja ki” – tette hozzá a Romániai Könyvkiadók Egyesületének ügyvezetője.

Sok a baj az iskolabuszokkal, de hiába kérnek újat

Rengeteg gond van az iskolabuszokkal országszerte, az elavult járművek fenntartása vagyona kerül az önkormányzatoknak, ráadásul nincs is elegendő ezekből, így sok sofőr kénytelen többször fordulni, hogy minden diákot eljuttasson az iskolapadba, derül ki a *Krónika* napilap összeállításából. A fejlesztési minisztérium ennek ellenére egyelőre nem tervezi újabb járművek vásárlását. Pedig csak Maros megyében több mint egytucatnyi jármű kellene és legalább félszáz iskolabusz érett meg a cserére. Ioan Macarie főtanfelügyelő szerint 15 új járművel meg tudnák oldani a legsürgősebb problémákat, ugyanis sok kisbuszt állandóan javítani kell, ami főleg télen nehezíti meg a kisdí-

ákok utaztatását. Elmondta, több átíratot is küldtek a fejlesztési minisztériumba, kérve az új buszokat, hiszen a szaktárca-nak kell meghirdetnie a versenytárgyalást és megvásárolnia a közlekedési eszközöket. Az érintett települések polgármesterei is jelezték a problémát, nem sok sikerrel. Kovászna megyéből személyesen az oktatási miniszterhez is fordultak az ügyben, és a prefektúrára is nyújtottak be kérvényt, ám eredménytelenül. Kiss Imre főtanfelügyelő szerint jelenleg 68 iskolabusz van a megyében, ebből tíz nem működik. A legtöbb járművet 2007–2008-ban kapták, a tízéves buszok fenntartása vagyona-akat emészt fel. Kolozs megyében sem jobb a helyzet, csak az elmúlt napokban három iskolaigazgató jelezte, hogy sürgősen új iskolabuszokra lenne szükség. Török Zoltán főtanfelügyelő-helyettes szerint ők is nyújtottak be kérvényt a prefektúrára, de a tanfelügyelőség is összesítette az igényeket, amit továbbítottak a fejlesztési minisztériumba. Van település, ahol 17 éves busszal közlekednek, mondta az illetékes. Hargita megyében sem állnak sokkal jobban: a 88 busz háromnegyedét 2009 előtt gyártották, hét nem használható. Görbe Péter főtanfelügyelő szerint a csere mellett legalább húsz járművel bővíteni is kellene az állományt. A szaktárca 2014-ben vásárolt 1002 kisbuszt, melyet országszerte szétszórta. 2016-ban ugyan újabb 95 járművet vásárolt, ezeket azonban a Moldovai Köztársaságnak adományozta.

Visszaléptek vezető tisztségeikből a MOGYE magyar oktatói

Mindaddig, amíg nem születik a magyar nyelvű oktatás jövőjét hosszú távon biztosító, megnyugtató döntés, a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyászati Egyetem (MOGYE) magyar tagozatának vezetői felfüggesztik adminisztratív tevékenységüket – döntött a magyar tagozat közgyűlése. A MOGYE magyar vezetői döntésükkal a Petru Maior Egyetem bekebelezése ellen tiltakoznak, és megtagadták a bíróságon az erről szóló szemérmes határozatot. Nagy Előd rektorhelyettes a *Masol* hírportálnak úgy nyilatkozott: mindennemű adminisztratív hivatalban végzett tevékenységet felfüggesztenek, a vezetőtanácsból, szenátusból is kivonulnak. „Visszavonulunk jogaink és kötelességünk gyakorlásától” – részletezte, hozzátéve, hogy a nyakon

égető és sürgős adminisztratív kérdések végrehajtásában továbbra is részt vesznek. Azonban a MOGYE szenátusa a magyar tagozat nélkül is határozatképes. Nagy Előd arról is beszámolt, hogy a fúzió ellen további tiltakozó megmozdulásokat is szerveznek, és a politikum segítségét is kéri abban, hogy érvényt szerezzenek a tanügyi törvény által előírt multikulturalitásnak. A MOGYE és a Petru Maior Egyetem egyesülését egy április 18-ai szenátusi határozat írja elő, melyet a felsőoktatási intézmény magyar pedagógusainak tiltakozása ellenére hagytak jóvá. A magyar tagozat a döntést megtámadta a közigazgatási bíróságon, megítélésük szerint ugyanis a két egyetem egyesülése „a magyar oktatás felszámolása felé tett döntő lépés”. „Ez az eljárás ékes bizonyítéka annak, hogy a MOGYE-ügy nem az egyetem belügye, a legfontosabb döntéseket nem az egyetem szintjén hozzák meg. Ilyen körülmények között úgy gondoljuk, hogy a kialakult helyzet orvoslása politikai támogatás nélkül elképzelhetetlen, és a probléma megoldása elsősorban nem az oktatók hozzáállásán múlik” – írták állásfoglalásukban az egyetem magyar oktatói. Kifejtették, nyitottak a tárgyalásra, de látszatintézkedésekkel nem elégszenek meg. A szenátusi határozat szerint egyébként a két egyetem tényleges egyesítése csak 2019-ben valósul meg. Ezzel szemben Leonard Azamfirei rektor közölte, hogy 2018. szeptember 20-tól az intézmény hivatalos elnevezése: Marosvásárhelyi Orvosi, Gyógyszerészeti, Tudomány- és Műszaki Egyetem. Az egyetemegyesítéssel a magyar diákok sem értenek egyet, a tanévnyitón gyertyagyújtással tiltakoztak az ezt kimondó határozat ellen.

Tizenötezer gólya kezdte el egyetemi tanulmányait a BBTE-n

15 330 diák kezdi az első évet alap- és mesterképzésen a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen (BBTE) – közölte Soós Anna rektorhelyettes, aki szerint ez a szám egyszázalékos csökkenést jelent a tavalyhoz, ellenben három százalékos növekedést az előző évhez képest. Ezek az arányok nemcsak az egyetem egészére, hanem a magyar tagozatra is érvényesek, tette hozzá. „Nem véletlen, hogy az egyetem az érdeklődés központjában marad, hiszen minden nemzetköz-

zi felmérés szerint érdemes itt tanulni” – vélte a rektorhelyettes, rámutatva, hogy legutóbb az 5-ből 4 csillagosra értékelték a felsőoktatási intézményt. Markó Bálint, a kihelyezett tagozatokért, a minőségbiztosításért és a magyar egyetemekkel való kapcsolattartásért felelős rektorhelyettes arról számolt be, hogy tavaly indult egy program, amelynek segítségével az egyetemisták közötti szakadékokat hidalják át, de a StudHub BBTE vizsgastressz elleni tanácsokkal vagy karriertanácsadással is segíti az elsőéveseket. Hasonló a célja a BBTE Mentor Klubnak is, de itt a szakok közötti kommunikáció erősítése is cél, hangzott el.

Szatmárban is öröködnék a diákok az épített örökség felett

Szatmár megyében, illetve másik 9 megyében is megszervezik a 2018–2019-es tanévben az Örökségünk Örei – Fogadj örökbe egy műemléket! vetélkedőt, közölte az RMDSZ. „Akkor van jövőnk Erdélyben, ha a fiatalok hisznek abban, hogy az övék itt a tér. Bízunk kell bennük, segítenünk kell nekik, hogy megmutathassák: ismerik értékeinket és felelősséget vállalnak értük” – mondta Hegedűs Csilla, kultúráért felelős ügyvezető alelnök, a program ötletgazdája. Hangsúlyozta, a 2012-ben útnak indított örökségvédelmi program különlegessége, hogy maguk a fiatalok alakítják saját ötleteik alapján. „Öt év alatt olyan mozgalommá tették az Örökségünk Öreit, amelyet ma már európai sikertörténetként emlegetnek” – tette hozzá. A program keretében a diákoknak ki kell választaniuk egy-egy műemléket, és fel kell fedezniük, illetve másoknak is meg kell mutatniuk azokat az értékeket, történeteket, különleges eseményeket, amelyek egyedivé teszik azt. Az idei évad újdonságai közé tartozik, hogy a kulturális főosztály felterjesztette a vetélkedőt az oktatási minisztérium országos versenynaptárába, így az Örökségünk Örei országos vetélkedővé válhat. Az iskolai, városi, megyei és regionális megmérettetések után 2019 áprilisában országos döntőt is szerveznek a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban. Az új kiírás három nyertes csapata 2019. április 8–10. között brüsszeli tanulmányútra mehet. A versenyben a diákok mellé szakembereket, diáktársakat, szülőket, barátokat is bevonhatnak.

Nem róják meg a Nagy-Magyarország-térkép készítőit

Nem indít fegyelmi eljárást a székeludvarhelyi Palló Imre Művészeti Szakközépiskola vezetősége azok ellen a tanárok ellen, akik irányításával a diákok a nemzeti összetartozás napján Nagy-Magyarország térképét rajzolták az intézmény udvarára. Annak ellenére nem részesülnek megrovásban a pedagógusok, hogy az oktatási minisztérium ellenőrző testülete ezt javasolta. Görbe Péter Hargita megyei főtanfelügyelő a sajtónak elmondta, az iskola különbizottságot hozott létre a június 4-én történtek kivizsgálására, amelynek eredményeképpen a tanintézet vezetőtanácsa megállapította, hogy a megemlékezés résztvevői nem vétettek az oktatási törvénynek az iskolai politikai rendezvényeket tiltó cikke-lye ellen. Az iskola igazgatótanácsának a döntését a szaktárcának is továbbították. Görbe Péter szerint az ügy ezzel lezárható lenne. Porsche Éva, az iskola igazgatója korábban közölte: a nemzeti összetartozás napján művészeti alkotás készült land art technikával az iskola udvarán. Az iskola és a magyarországi testvérintézmény diákjai azt a feladatot kapták, hogy rajzolták le az aszfaltra azokat a területeket, ahol jelentős számú magyar közösségek élnek. Így rajzolódott ki az udvaron Nagy-Magyarország térképe. Az oktatási minisztérium ellenőrző testülete ellenben a helyszíni vizsgálat után megállapította, hogy a diákokat „politikai, szeparatista” tevékenységbe vonták be, amiért a programon részt vett tanárok és az iskola vezetői a felelősek. A bukaresti felügyelők az iskolai rendezvényt mind törvényességi, mind erkölcsi szempontból kifogásolhatónak találták. Ezért azt javasolta a tanfelügyelőségnek: ezt vegye figyelembe az igazgató és aligazgató tevékenységének kiértékelésekor, illetve az iskola igazgatótanácsát is utasítsa fegyelmi eljárás megindítására a rendezvényen részt vevő tanárok ellen. Az RMDSZ székeludvarhelyi szervezete kiállt az iskola tanárai mellett, hangsúlyozva: a minisztérium kettős mércét alkalmaz, amikor szeparatista jellegű politikai megnyilvánulásnak tekinti a székeludvarhelyi esetet, de nem kifogásolja a román iskolák által centenáriumi vizuális elemként használt, Besszarábiát is magában foglaló Nagy-Románia-térképeket.

P. M.